

ЗАКОН О ШУМАМА

-Верзија 5.0 -

Нацрт припремљен од стране домаће Радне групе

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. [Предмет закона]

(1) Овим законом уређује се очување, заштита, планирање, гајење, коришћење и располагање шумом и шумским земљиштем као природним богатством, надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања од значаја за шуму, шумско земљиште и шумарство.

(2) Одредбе овог закона односе се на све шуме и шумско земљиште, без обзира на власништво.

Члан 2. [Циљ закона]

(1) Циљ овог закона је обезбеђивање одрживог газдовања шумама и шумским земљиштем на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује њихова производна способност, биолошка разноврсност, способност обнављања и виталност, чиме се у садашњости и будућности обезбеђује испуњавање економских, еколошких и социјалних функција шума, а да се при томе не причињава штета околним екосистемима.

Члан 3. [Општа права, обавезе и ограничења власника и корисника шума]

(1) Власници и корисници шума и шумског земљишта дужни су да газдују шумом тако да:

1. не деградирају шуме и шумско земљиште,
2. штите шуме и шумска земљишта од даље деградације и ерозије,
3. спроводе мере заштите шума,
4. испуњавају одредбе планских докумената у шумарству и ловству,
5. не наносе штету другим власницима шума, и шумског и другог земљишта,
6. спроводе остале мере прописане овим законом и осталим прописима.

Члан 4. [Остваривање јавног интереса]

(1) Заштита, очување и унапређење постојећих шума и њихових функција представља јавни интерес.

(2) У складу са ставом (1) овог члана јавни интерес у шумама и шумским земљиштима остварује се кроз:

1. доношење националне шумарске стратегије и акционог програма,
2. доношење планских докумената у шумарству,
3. националну инвентуру,
4. стални мониторинг здравственог стања шума и природних вредности,
5. успостављање и рад јавне шумарске службе,
6. обезбеђивање средстава за заштиту и унапређивање шума и шумарства,
7. обезбеђивање подршке власницима шума,
8. истраживачко-развојни рад у области шума и шумарства,
9. промоцију шума и шумарства,
10. надзор над применом прописа у области шумарства.

(3) У складу са ставом (2) овог члана, делатност јавне шумарске службе у остваривању јавног интереса је:

1. обављање стручних послова при планирању газдовања, гајењу, заштити и унапређењу у свим шумама, закључно са дознаком,
2. мониторинг шума, дивљачи и осталих природних вредности,

3. формирање и одржавање информационог система о шумама и шумским земљиштима,
4. обезбеђење шумског репродуктивног материјала,
5. саветодавни послови и послови образовања и обуке у области шума и шумарства,
6. развојни рад у области шума и шумарства,
7. информисање о стању шума, и
8. промоција шума и шумарства.

(3) Јавни интерес у газдовању шумама остварује се извршавањем и других послова у складу са одредбама овог закона и управним актима донетим на основу закона.

(4) Ради остваривања јавног интереса у приватним шумама власници приватних шума, у складу са величином шумског поседа, имају право на одређену материјалну, стручну и саветодавну подршку државе за одрживо газдовање шумама у складу са овим законом и осталим прописима.

Члан 5. [Функције шума]

(1) Функције шума су:

1. Привредна (економска) функција, која подразумева производњу дрвета и других шумских производа, укључујући и ловну дивљач ради остваривања прихода,
2. Општекорисне функције шума, односно (1) еколошке функције подразумевају очување биодиверзитета и заштиту земљишта, вода и климе, укључујући и позитивну улогу у везивању угљеника из атмосфере, односно производњи кисеоника, и (2) социјалне функције подразумевају рекреацију, туризам, естетску улогу шума, повољан утицај на здравље људи, образовање, истраживање, одбрану земље и заштиту грађевина и инфраструктуре.

(2) Према утврђеним функцијама и мерама газдовања шуме могу бити:

1. Привредне шуме које поред очувања опште-корисних функција шума, првенствено служе обезбеђивању шумских производа и услуга,
2. Заштитне шуме које првенствено служе заштити земљишта и вода, насеља, инфраструктурних и других објеката и остале имовине,
3. Шуме посебних намена којима се обезбеђује:
 - a. заштита биолошке разноврсности и осталих природних вредности шума,
 - b. заштита генофонда и производња шумског семена,
 - c. образовна, научно-истраживачка, културно-историјска и естетска функција,
 - d. здравствено-рекреативне и туристичке функције, и
 - e. одбрана земље.

Члан 6. [Шума и шумско земљиште]

(1) Шумом се у смислу овог закона подразумева површина земљишта већа од 10 ари, обрасла шумским дрвећем са животном заједницом коју обухвата.

(2) Под шумом се подразумевају и шумски расадници и семенске плантаже, противпожарне просеке који су саставни део шуме и остала мања отворена подручја унутар шуме; заштитни појасеви дрвећа површине веће од 10 ари и ширине веће од 20 м. Шумом се сматрају и младе састојине, шумске културе и плантаже површине веће од 10 ари, као и површине које су саставни део шума, а привремено су необрасле као резултат људског деловања, или природних непогода, а на којима је спонтано започело природно обнављање.

(3) Шумом се не сматрају одвојене скупине дрвећа на површини мањој од 10 ари, шумски расадници изван шумског комплекса, дрвореди, паркови у насељеним местима.

(4) Шумским земљиштем се према овом Закону сматра земљиште на коме се гаји шума, или које је због својих природних обележја и услова газдовања предвиђено као најповољније за гајење шума, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама и дивљачи.

(5) У случају спора да ли се неко земљиште обрасло шумским дрвећем сматра шумом, односно да ли се неко земљиште сматра шумским земљиштем, одлучује министарство надлежно за послове шумарства (у даљем тексту: Министарство).

Члан 7. [Појмови]

(1) Појмови употребљени у овом Закону имају следећа значења:

Биодиверзитет (биолошка разноврсност) је различитост организама у оквиру одређених врста, између врста и екосистема и обухвата укупну разноврсност гена, врста и екосистема на локалном, националном, регионалном и глобалном нивоу.

Чиста сеча означава уклањање свог или скоро свог дрвећа на површини којој је размак између рубова преостале састојине већи од двоструке висине средњег састојинског стабла.

Деградирана шума је шума која је у значајној мери изгубила квалитет и способност прираста услед неповољног деловања биотичких и абиотичких фактора, укључујући и људску активност.

Енклаве, односно **полуенклаве** су земљишта окружена земљиштем у другом облику својине или земљишта која дубље задиру у земљиште другог власника, односно корисника (језичци). Неће се сматрати енклавом или полуенклавом земљиште ако је веће од 5 ха.

Гајење шума је обнављање (природно или вештачко) и нега постојећих шума, подизање нових шума (пошумљавање), као и производњу шумског репродуктивног материјала.

Газдинска јединица је део шумске области, коју по правилу чини просторна целина шума и шумског земљишта, а обухвата читав шумски комплекс или само његов део.

Газдовање шумама подразумева обнову, негу, заштиту, подизање нових шума, коришћење шума и шумског земљишта, као и друге активности за одржавање и унапређивање функција шума.

Јавност представља једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе.

Коришћење шума подразумева сечу дрвећа, израду, превоз и продају шумских сортимената и употребу осталих недрвних шумских производа.

Крчење шуме значи уклањање свог шумског дрвећа због промене намене шумског земљишта.

Корисници шума су правна лица, односно јавна предузећа и/или привредна друштва која су овим или другим законом стекла право коришћења државних шума.

Мониторинг шума је систем сталног праћења и анализе укупног стања шумских екосистема, а посебно њихове виталности, здравственог стања и биолошке разноврсности ради предузимања мера превенције и заштите.

Нега шума обухвата узгојне мере које се спроводе у шумској састојини од момента њеног настанка па до времена сече обнављања.

Обнова шума је процес настајања – оснивања нових младих шума на месту постојећих природним путем (подмлађивањем) или вештачким подизањем.

Процена утицаја на животну средину је превентивна мера заштите животне средине заснована на изради студија и спровођењу консултација уз учешће јавности и анализи алтернативних мера, са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји одређених пројеката на живот и здравље људи, флору и фауну, земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж, материјална и културна добра и узајамно деловање ових чинилаца, као и утврде и предложе мере којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити имајући у виду изводљивост ових пројеката.

Оснивање нових шума у смислу овог закона, је пошумљавање необраслог шумског земљишта, подизање интензивних засада врста дрвећа и заштитних појасева на новим површинама, као и нега новоподигнутих шума до прве прореде.

Пустошење шума јесу радње извршене противно прописима којима се слаби плодност (приносна снага) шумског земљишта и тиме доводи у опасност или онемогућава трајност шумске производње или гајење шума на том земљишту или угрожава опстанак шума и њихове општекорисне функције (сеча већег обима која се приближава крчењу шума, пребирна сеча прејаког интензитета, подбељивање стабала, свака радња која може проузроковати закоровљавање, спирање и одношење земљишта водом или ветром и др.).

Састојина је део шуме који се по врсти дрвећа, структури или начину гајења разликује од своје околине и захтева посебан узгојни поступак.

Стручно-саветодавни послови су пружање стручних савета, давање упутстава и других професионалних и образовних услуга од стране шумарске службе власницима шума.

Санитарне сече су сече којима се из шуме уклањају оштећена, оболела и сува стабла у циљу спречавања даљег ширења штетног деловања и могућег уланчавања штета.

Шумска инфраструктура су објекти, шумски путеви, транспортне влаке и друга инфраструктура која је првенствено намењена газдовању шумама.

Шумски остатак јесу делови стабала који остају у шуми након сече као неупотребљиви за даљу производњу, осим делова стабала и грана изнад 7cm пречника који не представљају шумски остатак.

Шумски путеви јесу путеви, укључујући другу путну инфраструктуру дуж њихових праваца, који су првенствено намењени за потребе газдовања и коришћења шума.

Шумске влаке јесу секундарна путна мрежа намењена привлачењу дрвних сортимената при коришћењу шума.

Шумски ред је стање у шуми које обезбеђује услове за њено одржавање, обнављање и унапређивање шума а, нарочито: заштита од пожара, биљних болести и штеточина, заштита земљишта под шумом од настанка и развијања ерозионих процеса због сече или уклањања дрвета из шуме, и заштита подмлатка.

Шумски производи јесу сви производи шума и шумског земљишта, укључујући: шумско дрвеће и жбуње и све њихове делове; биомасу укупне шумске вегетације; цветове, семе, плодове, кору дрвета, корење; маховину, папрат, траву, трску, цвеће, лековито, ароматично и јестиво биље, друге биљке и њихове делове; гљиве; мед, смолу; шушањ, травнати или пашњачки покривач; дивљач и остале животиње које живе у шуми; тресет и хумус.

Ванредне мере заштите шума су обавезне мере које спроводе корисници и власници шума по налогу надлежног министра, а прописују се у случајевима масовних појава болести и штеточина, пожара и других елементарних непогода ширих размера, у циљу спречавања угрожавања шума на великим површинама.

Заштићено природно добро је очувани део природе посебних природних вредности и одлика, због којих има трајни еколошки, научни, културни, образовни, здравствено-рекреативни, туристички и други значај, због чега као добро од општег интереса ужива посебну заштиту.

Заштита шума је систем мера и активности које се спроводе у циљу опстанка шума, очувања и унапређења њиховог здравственог стања и виталности.

II. ОЧУВАЊЕ ШУМА

Члан 8. [Забране]

(1) Забрањено је:

1. Пустошење и крчење шума,
2. Чиста сеча, која није одобрена као редован вид обнављања шума,
3. Свака сеча која није у складу са планским документима у шумарству,
4. Активности у заштићеним природним добрима која није у складу са планским документима заштићених природних добара,
5. Сеча ретких и заштићених врста дрвећа,
6. Подбељивање стабала, осим за потребе обнове и неге шума,
7. Паша, брст коза и друге стоке, жирење без дозволе,
8. Сакупљање шумских плодова, лековитог биља, шушња и маховине без дозволе,
9. Сеча семенских састојина и семенских стабала, која није предвиђена плановима газдовања шумама,
10. Самовласно заузимање шума, уништавање или оштећивање шумских засада, ознака и граничних знакова,
11. Одлагање смећа, отпадака и других штетних опасних материја, као и загађивање шума на сличне начине
12. И друге радње којима се слаби приносна снага шуме или угрожава функција шуме.

(2) Без одговарајуће дозволе власника или корисника, забрањено је:

1. постављање привремених објеката, шатора и оснивање кампова,
2. организовање масовних окупљања које могу нанети штету шуми,
3. постављање кошница,

4. сакупљање осталих производа шума (гљиве, плодови, лековито биље, пужеви и друго) у количинама већим од једног килограма,
5. постављање информативних табли и ознака,
6. постављање ограда,
7. кретање моторним возилима изван путева који су за то намењени, осим за службене потребе,
8. кретање у затвореним и забрањеним подручјима, путевима, ограђеним ловиштима, експерименталним и пословним објектима,
9. кретање на површинама на којима се врше шумски радови и друге пословне активности (пошумљавање, сеча, изградња објеката, лов и друго).

Члан 9. [Крчење шума и трајна промена намене шумског земљишта]

(1) Изузетно од одредбе члана 8(1)1. крчење шума и трајна промена намене шумског земљишта може да се врши:

1. Када је то утврђено плановима и програмима газдовања шумама,
2. Ради спровођења докумената о просторном уређењу које доноси Влада, према посебном пропису,
3. Ради изградње објеката за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода и одбране земље,
4. У поступку комасације и арондације пољопривредног земљишта и шума,
5. У другим случајевима ако то захтева општи интерес утврђен на основу закона,

(2) Шумом за коју је у складу са посебним законом извршена промена намене, до привођења планираној намени, газдује корисник у складу са овим законом.

Члан 10. [Право службености на шумама и шумском земљишту]

(1) У шуми или на шумском земљишту у својини државе може се засновати право службености у сврху: изградње водовода, канализације, гасовода, електричних водова, експлоатације минералних сировина, обављања туристичке делатности, узгоја стоке и дивљачи, као и подизања вишегодишњих засада на необраслом шумском земљишту и земљишту обраслом деградираним шумом.

(2) Уговор о службености на шумама и шумском земљишту из става 1. овог члана у име Републике Србије склапа Министар.

(3) Услове и поступак за заснивање службености прописује Влада.

Члан 11. [Накнада за крчење шума]

(1) У случајевима из члана 8(1)2,5. и члана 9. пре почетка крчења плаћа се новчана накнада за искрчену шуму у висини десетоструке вредности шуме утврђене у складу са прописима о експропријацији на посебан рачун за заштиту и унапређење шума код Министарства (у даљем тексту: Фонд за шуме).

Члан 12. [Врсте дрвећа под посебном заштитом]

(1) Забрањена је сеча стабала, уништавање подмлатка и сакупљање семена заштићених, угрожених и ретких врста шумског дрвећа насталих природним путем.

(2) Листу заштићених, угрожених и ретких шумских врста дрвећа и подручја прописује Министар.

(3) Стабла шумског дрвећа из става 1. овог члана, ако су сува или толико оштећена да им предстоји непосредно сушење или представљају легло заразе од биљних болести и штеточина, као и при спровођењу мера неге, обнове, заштите и коришћења генофонда ових врста у засадима и природним шумама и у другим случајевима утврђеним прописима, могу се користити уз одобрење Министарства.

Члан 13. [Утврђивање општекорисних функција шума]

(1) Влада на предлог или захтев правног лица, ако плановима и програмима газдовања шумама нису утврђене приоритетне општекорисне функције може да утврди приоритетне општекорисне функције појединих шума.

(2) Пре утврђивања приоритетних функција шума из става (1) овог члана Влада ће прибавити мишљење власника, односно корисника шума.

(3) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, утврђивање приоритетних општекорисних функција шума, ако су те шуме или њени делови мањи од 20 хектара, врши Министарство, по претходно прибављеном мишљењу власника или корисника шума, односно правног лица које обавља стручне послове у приватним шумама.

Члан 14. [Шуме над којима је утврђена приоритетна општекорисна функција]

(1) Шумама над којима је утврђена приоритетна општекорисна функција газдује се у складу са овим законом и другим прописима.

(2) Актом којим су утврђене приоритетне општекорисне функције шума одређују се и мере које морају да се предузму у газдовању тим шумама.

(3) У основама и програмима којима су обухваћене шуме за које су утврђене приоритетне општекорисне функције шума врше се одговарајуће измене и допуне у складу са актом из става (1) овог члана на терет предлагача.

(4) Средства за спровођење мера из става (1) овог члана и накнаду у случају да се тим мерама ограничава право коришћења шума и увећавају трошкови газдовања шумама, обезбеђује лице на чији захтев су утврђене приоритетне општекорисне функције шума.

(5) Шумом за коју су утврђене приоритетне функције шума газдује корисник, односно власник који је том шумом газдовао до утврђивања приоритетних функција шума.

(6) Уколико се не обезбеде средства из става (4) овог члана, корисник односно власник шуме није дужан да спроводи мере утврђене актом из става 1. овог члана.

Члан 15. [Мониторинг здравственог стања и биодиверзитета шума]

(1) Интензивни и трајни надзор над здравственим стањем шума редовно се врши на целој територији Републике.

(2) Агенција за шуме обезбеђује спровођење мониторинга и о томе извештава Министарство и јавност.

(3) Мониторинг стања шума финансира се из буџета Републике.

(4) Министар прописује детаљно начин спровођења мониторинга у складу са међународно прихваћеном методологијом.

Члан 16. [Обавеза санације]

(1) Власници и корисници шума дужни су да изврше пошумљавање пожаришта, површина на којима није успело подмлађивање и пошумљавање, као и површина на којима је извршено пустошење – бесправна чиста сеча, крчење шума или бесправна сеча ретких врста дрвећа у року који не може бити дужи од 2 године.

(2) Уколико власници нису у могућности да спроведу мере из става (1) овог члана у прописаном року, ове мере ће спровести Министарство или правно лице које он овласти на терет власника шуме.

III. ПЛАНИРАЊЕ

Члан 17. [Национални шумарски акциони програм]

- (1) Национални шумарски акциони програм Републике Србије (у даљем тексту: НШАП) је основни документ којим се утврђује стратегија развоја шума и шумарства са акционим планом за њено спровођење.
- (2) Национални шумарски акциони програм доноси Народна Скупштина за период од 10 година.
- (3) Израда НШАП-а се финансира из буџета РС.
- (4) НШАП се спроводи одговарајућим плановима, програмима, пројектима и извршним прописима које доноси Влада и надлежна Министарства.
- (5) Извештај о спровођењу НШАП-а Министарство подноси Влади сваке године, а на захтев Народне Скупштине, извештај подноси Влада.
- (7) Ближу садржину и начин израде НШАП-а утврђује Министар.
- (8) НШАП се објављује у "Службеном гласнику Републике Србије".

Члан 18. [Савет за шуме]

- (1) Ради спровођења саветодавних активности за унапређење развоја шума и шумарства, а нарочито: (i) сарадње у изради, анализи и праћењу спровођења националне шумарске и ловне политике, прописа, стратегија и програма; (ii) сарадње у припреми анализа и оцена и даје предлоге на подручју планирања, управљања и газдовања шумама, руралног развоја и заштите природе; (iii) сарадње у планирању истраживања, развоја и трансфера знања у шумарству и ловству, руралном развоју и заштити природе, као и давање стручних мишљења на предложене пројекте; (iv) сарадње са осталим секторима значајним за шумарство, Министар може основати Савет за шуме.
- (2) Савет чине представници Министарства, других државних органа, истакнути стручни и научни радници из институција и организација везаних за област шумарства, као и представници невладиних организација, власника шума и других.
- (3) Средства за обављене активности Савета обезбеђују се у буџету Републике.
- (4) Ближи пропис о раду Савета доноси Министар.

Члан 19. [Национална инвентура шума]

- (1) У сврху квалитетнијег планирања у шумарству, као и ради утврђивања стања, праћења промена и извештавања о стању шума за потребе шумарске политике и оперативе, ловства, заштите животне средине и заштите природе, и дрвне индустрије, врши се национална инвентура шума.
- (2) Израду националне инвентуре шума обезбеђује Министарство сваких 20 (10) година.
- (3) У случају ванредних околности национална инвентура се може вршити и раније уз сагласност Министра.
- (4) Национална инвентура финансира се из средстава Буџета Републике.

Члан 20. [Шумске области]

- (1) Ради обезбеђивања услова за ефикасно планирање и одрживо газдовање шумама на већим површинама образују се следеће шумске области: 1. Војвођанска, 2. Посавско-колубарска, 3. Кучајска, 4. Тимочка, 5. Нишавска, 6. Јужноморавска, 7. Ибарска, 8. Дринска, 9. Косовско-Метохијска.
- (2) Шуме које су обухваћене шумским областима из става (1) овог члана одређене су у Попису шума и шумских земљишта који је саставни део овог закона.
- (3) Шумске области обухватају шуме свих видова власништва и намена.
- (4) Шумске области просторно се деле на газдинске јединице.

Члан 21. [Газдинске јединице]

(1) Планом развоја шумске области образују се газдинске јединице као основне јединице планирања, које су, по правилу, прилагођене условима терена, организационим потребама газдовања шумама и шумској инфраструктури.

(2) Газдинска јединица обухвата шуме једног власника површине од најмање 500 (100, 300) ха.

(3) Газдинска јединица се може установити и за шуме више власника уколико они појединачно не поседују више од 500 (100, 300) ха шума и шумског земљишта.

(4) Уколико газдинска јединица није установљена Планом развоја шумске области, на захтев власника или корисника, установљава је решењем Министар.

Члан 22. [Планска документа газдовања шумама]

(1) За потребе управљања и газдовања шумама израђују се следећи плански документи:

1. План развоја шумске области,
2. Основа газдовања шумама,
3. Програм газдовања шумама,
4. Годишњи план газдовања државним шумама,
5. Извођачки пројекат.

Члан 23. [План развоја шумске области]

(1) Планом развоја шумске области приказује се и анализира стање шума, врши се избор функција и одређује намена шума, дефинишу функционалне просторне и еколошке целине, опште смернице развоја, циљеви и мере за унапређивање шума, очување и јачање општекорисних функција шума и заштиту шума; одређује начин газдовања шумама, као и узгојне и уређајне мере за газдинске класе, а у складу са Националним шумарским акционим програмом.

(2) Планове развоја шумских области на предлог Министарства за период од 20 година усваја Влада.

(3) Израда планова развоја шумских области финансира се из Буџета Републике.

Члан 24. [Основа газдовања шумама]

(1) Газдинском јединицом газдује се у складу са Основом газдовања шумама (у даљем тексту: основа).

(2) Основом се разрађују општа одређења прописана Планом развоја шумске области, анализирају спроведене мере газдовања, израђују планови газдовања по врсти и обиму послова, времену и начину спровођења, и утврђује вредност шума. Саставни део основа чини и детаљан попис шума и шумског земљишта у оквиру газдинске јединице.

(3) Основу за период од 10 година доноси власник, односно корисник. Сагласност на основу даје Министарство, односно надлежни орган АП.

(4) Израду основе финансира власник, односно корисник.

(5) Власници и корисници шума имају право и обавезу учешћа у процесу израде и доношења основе.

Члан 25. [Програм газдовања шумама]

(1) Шумама које нису обухваћене газдинском јединицом газдује се у складу са Програмом газдовања шумама (у даљем тексту: Програм).

(2) На садржину програма из става (1) овог члана сходно се примењују одредбе из члана 24(2) овог закона.

(3) Програм за период од 10 година доноси Агенција за шуме. Сагласност на програм даје Министарство, односно надлежни орган АП.

(4) Израда програма финансира се из Буџета Републике.

Члан 26. [Усаглашеност основа и програма газдовања]

(1) Усаглашеност основа и програма газдовања шумама са Планом развоја шумске области се остварује детаљном разрадом и непосредном применом одредаба из члана 23(1). Усаглашеност се утврђује у поступку усвајања планских докумената.

Члан 27. [Израда планова, основа и програма газдовања шумама]

(1) За израду Плана развоја шумске области надлежна је Агенција за шуме. Агенција може поверити израду плана развоја шумске области правном лицу које испуњава услове прописане овим законом путем јавног конкурса.

(2) План развоја шумске области израђује се на основу података из националне инвентуре шума, основа и програма газдовања шумама и других извора. Основе и програми газдовања шумама израђују се на основу извршеног снимања стања шума на терену.

(3) Израдом планских докумената у шумарству из чланова 24. и 25. може да се бави шумарски стручњак са одговарајућом лиценцом..

Члан 28. [Измене и допуне планова]

(1) Ако се у току спровођења основа или програма у њима установе битни недостаци, или се измене околности на којима су засноване, извршиће се њихова измена и допуна у року од шест месеци од дана утврђивања битних недостатака, односно измењених околности.

(2) Поступак за измену или поновну израду може да покрене Министарство, власник или корисник шуме.

(3) У случају када поступак за измену и допуну покреће лице које не спада у круг лица из става (2), трошкови измена и допуна падају на његов терет.

(4) У поступку давања сагласности на измењене или допуњене планове важе правила из члана 26. и 31.

Члан 29. [Важење планова]

(1) Основе и програми газдовања шумама морају бити поднети на давање сагласности најкасније до истека периода за који је усвојен претходна основа, односно програм.

(2) На основе и програме се даје сагласност најкасније у року од годину дана од дана истека периода за који је донета претходна основа, односно програм.

(3) У периоду од истека времена за који је донета претходна основа, односно програм до доношења нове основе, односно програма шумама се газдује по претходној основи.

(4) У периоду из става (3) овог члана обим радова на нези и заштити шума не може бити мањи, а обим сече шума не може бити већи од годишњег просека ових радова предвиђених основама, односно програмима донетим за претходни период.

(5) Радови из става (4) овог члана не могу се изводити без сагласности Министарства.

(6) Ако се по истеку периода из става (2) овог члана не добије сагласност на основе, односно програме, не може да се врши сеча шума.

(7) Рок важења нове основе, односно програма започиње наредног дана по истеку рока важења претходне основе, односно програма.

Члан 30. [Чување планова]

(1) Сви плански документи у шумарству, из члана 22., трајно се чувају.

(2) Планови развоја шумских области и програми газдовања шумама чувају се код Министарства, а основе газдовања шумама и извођачки пројекти код власника, односно корисника.

Члан 31. [Учешће јавности]

(1) Носиоци планирања дужни су да у поступку израде планских докумената (планови развоја области, основе и програми) омогуће учешће заинтересованих страна и шире јавности.

(2) У поступку давања сагласности план развоја шумских области, основа и програм газдовања шумама се излажу на увид јавности у времену које не може бити краће за План развоја шумских области од 60 дана, а за основе и програме газдовања 30 дана од дана оглашавања уз обавезну јавну презентацију планских докумената.

(3) На Предлог програма газдовања шумама Министарство прибавља мишљење надлежног органа општине на чијој се територији налазе шуме.

Члан 32. [Спровођење планова]

(1) Власници и корисници шума су обавезни да извршавају одредбе планиране основама и програмима газдовања шумама у року и на начин утврђен у истим.

(2) Спровођење плана развоја шумске области обезбеђује се израдом и спровођењем основа и програма газдовања шумама.

(3) Спровођење основа и програма газдовања шумама обезбеђује се годишњим планом газдовања шумама и извођачким пројектом газдовања шумама.

(4) Извршени обим основом планираних радова у шуми мора бити по врсти и обиму сразмеран обиму извршених сеча у претходној години и то у односу који је утврђен основом. Потребни радови на заштити шума морају бити извршени у целости.

Члан 33. [Годишњи план газдовања државним шумама]

(1) Годишњи план газдовања државним шумама доноси корисник до 1. децембра текуће за наредну годину.

(2) Годишњи план газдовања државним шумама мора бити у складу са основама газдовања шумама. Годишњим планом дефинише се обим и динамика радова на заштити, гајењу и коришћењу шума, и средства за извршење тих радова.

(3) Саставни део годишњег плана су извођачки пројекти.

(4) Садржај годишњег плана може се изменити само због елементарних непогода и других непредвиђених околности и то по истој процедури по којој је првобитно донет.

(5) Годишњи план садржи планове: заштите шума, гајења, расадничке производње, коришћења и, изградње инфраструктуре, као и планирани обим средстава за извршење ових планова.

Члан 34. [Извођачки пројекат газдовања шумама]

(1) Извођачки пројекат газдовања шумама израђује се за шуме за које се доносе основе газдовања шумама.

(2) Извођачким пројектом газдовања шумама детаљно се израђују планови гајења, заштите и коришћења шума, као и технолошки поступак, услови, начин и рок извршења свих радова, и обезбеђују сви потребни подаци за прибављање јавним оглашавањем понуда за извођење радова.

(3) Извођачки пројекти газдовања шумама израђују се за ниво одељења утврђених основом и обележених на терену.

(4) Извођачки пројекат газдовања шумама израђује лиценцирани пројектант на основу и у складу са одредбама основа газдовања шумама, извршеног увида у стање шума на терену и извршеног обележавања и одабирања стабала за сечу (у даљем тексту: дознаке) за период не дужи од две године.

(5) Извођачке пројекте из става (1) овог члана усваја надлежни орган корисника најкасније до 31. октобра текуће за наредну годину.

Члан 35. [Посебни пројекат коришћења осталих шумских производа и услуга]

(1) Посебни пројекти за коришћење (i) осталих шумских производа, и (ii) осталих приоритетних услуга утврђених за делове шуме планом развоја шумске области израђују се за шуме за које се доносе основе газдовања шумама.

(2) Посебне пројекте из става (1) овог члана може да израђује лиценцирани пројектант на нивоу једне или више газдинских јединица за период важења од годину дана, а доноси корисник.

(3) Посебним пројектом из става (1)(i) утврђују се локације, укупне резерве, врста, количина, време и начин коришћења, као и тржишна вредност производа, односно обим и врста радова на ревитализацији локације.

(4) Посебним пројектом из става (1)(ii) детаљно се утврђује простор, тип и врста објеката на којима ће се остваривати приоритетне услуге, микронамена сваког дела укупног шумског простора, разрешавају проблеми инфраструктурног обезбеђења простора водом, саобраћајницама, струјом и др. и прописују газдинске мере за сваки део укупног шумског простора зависно од микронамене.

(5) Посебни пројекти из става (3) морају бити усаглашени са просторним плановима и имају надлежност детаљних урбанистичких и регулационих планова, односно надлежности аката о утврђивању општег интереса. На извођачки пројекат из става (3) сагласност даје Министарство.

(6) Власници шума, односно корисници дужни су да јавним оглашавањем заинтересованој јавности омогуће коришћење опште-корисних функција шума.

(7) Прече право коришћења осталих производа и функција шума у државном власништву имају корисници.

Члан 36. [Евидентирање радова]

(1) Извршени радови на заштити, гајењу и коришћењу (сечи) шума морају се евидентирати у основама, програмима и извођачким пројектима најкасније до 28. фебруара текуће за претходну годину.

Члан 37. [Садржај планских докумената]

(1) Ближе прописе о националној и састојинској инвентури, обележавању граница шумске поделе, садржини планова развоја шумских области, основа и програма газдовања шумама, годишњих планова газдовања, извођачких пројеката, реализацији планских докумената, евиденције радова, утврђивања вредности шума, садржини анализа прописаних и спроведених мера газдовања шумама, као и поступка и начина усвајања планских докумената и њихове измене доноси Министар.

Члан 38. [Доступност података из планских докумената]

(1) Подаци из Националног шумарског програма, националне инвентуре шума и планова развоја шумских подручја доступни су целокупној заинтересованој јавности.

(2) Подаци из планских докумената доступни су на захтев органима Републике без ограничења и накнаде.

(3) Подаци из основа газдовања шумама могу да се користе уз накнаду коју прописује власник, односно корисник. Податке из програма који се односе на појединачне власничке парцеле власници добијају без накнаде. Услове, поступак, начин стицања права коришћења података и висину накнаде за њихово коришћење прописује Министар.

IV. ГАЗДОВАЊЕ ШУМАМА

1. Производња шумског репродуктивног материјала

Члан 39. [Газдовање семенским објектима]

(1) Газдовање семенским објектима, осим семенских објеката за производњу семена познатог порекла, врши се на начин којим се обезбеђује максимална производња квалитетног шумског семена и омогућава лакше брање, односно сакупљање семена.

Члан 40. [Радови у семенским објектима]

(1) Сеча стабала и састојина који су признати као полазни материјал за производњу шумског семена, осим признатог полазног материјала за производњу семена познатог порекла, може да се врши ради спровођења мера неге, ради постизања оптималне структуре за производњу шумског семена, као и ради уклањања стабала која су сува или толико оштећена да им предстоји непосредно сушење или представљају легло заразе од биљних болести или штеточина

Члан 41. [Биланс шумског репродуктивног материјала]

(1) Шумски репродуктивни материјал аутохтоних врста дрвећа власници и корисници шума обезбеђују у складу са Билансом.

(2) Биланс шумског репродуктивног материјала из става 1. овог члана утврђује Министарство.

(3) Садржину, поступак и начин израде Биланса прописује Министар.

2. Гајење шума

Члан 42. [Одабирање, обележавање и евидентирање стабала за сечу (дознака)]

(1) Сеча стабала може да се врши само после одабирања и обележавања стабала за сечу (у даљем тексту: дознака) дозначним жигом, урађеног извођачког пројекта, а у складу са смерницама датим у плановима и програмима газдовања шумама.

(2) Дознаком се сматра и обележавање површине шуме планиране за чисту сечу или крчење.

(3) Дознака се врши и у случајевима када је потреба вршења сече узрокована елементарним непогодама.

Члан 43. [Поступци вршења дознаке]

(1) Дознаку врше стручна лица са одговарајућом лиценцом, која у ту сврху добијају дозначни жиг на име.

(2) Дознаку у приватним шумама, врши стручно лице са одговарајућом лиценцом уз обавезно ушечће власника шуме или лица које власник овласти.

(3) Пре вршења дознаке стручно лице дужно је да власнику шуме пружи одговарајуће стручне савете.

(4) У приватним шумама, дознака се врши само власнику који пружи доказ о власништву и на лицу места покаже границе своје шуме.

(5) Министар доноси пропис о поступку у дознаци, начину и времену дознаке, начину обележавања пањева бесправно посечених стабала, начину евидентирања тих стабала и пањева у дозначним књигама, односно књигама шумске кривице, облику и садржини дозначних жигова и жигова за шумску кривицу и обрасцима дозначне књиге, односно књиге шумске кривице.

3. Коришћење шума

Члан 44. [Сеча, израда и привлачење дрвних сортимената]

(1) Сеча стабала се може изводити након видног обележавања подручја за сечу и на начин којим се обезбеђује заштита људи, спречава оштећивање суседних стабала, земљишног покривача, остале флоре и фауне, оштећивање влака и путева, као и загађивање нафтом и моторним уљем.

(2) Време сече шума одређује се основом, односно програмом газдовања, изузев сече обнављања шума која се врши искључиво у периоду мировања вегетације.

(3) Послове из става (1) и (2) овог члана у државним шумама може да обавља правно лице или предузетник регистрован код надлежног органа за обављање ових послова који испуњава услове које прописује Министар.

Члан 45. [Предуслови за промет шумских сортимената]

- (1) Произведено дрво и дрвне сортименте забрањено је превозити из шуме док се не жигосе и изда отпремница.
- (2) Посечено дрво се жигосе у шуми на месту израде дрвних сортимената.
- (3) Надзор над прометом дрвета обавља Републичка тржишна инспекција,.
- (4) Жигосање посеченог дрвета и издавање отпремнице врше лица овлашћена од стране предузећа која газдују шумама. Жигосање посеченог дрвета и издавање отпремнице за дрво из шума физичких лица врши овлашћено лице које обавља стручне послове у приватним шумама.
- (5) Жигосање посеченог дрвета и издавање отпремнице за дрво које потиче са површина која се у смислу одредаба овог закона не сматрају шумама врше овлашћена лица из става (4) овог члана.
- (6) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, жигосање дрвета и издавање отпремнице за бесправно посечено дрво, када је у одговарајућем поступку надлежни орган утврдио да су престали разлози због којих је дрво привремено одузето, врши овлашћено лице из става (4) овог члана
- (7) На постројењима за механичку прераду дрвета не може да се врши прерада дрвета ако дрво није жигосано на начин прописан овим законом и ако за исто није издата отпремница.
- (8) Промет четинарских стабала за новогодишње и друге празнике дозвољен је уз одговарајуће обележавање и отпремницу.
- (9) Ближи пропис о облику и садржини шумског жига, обрасцу отпремнице, условима, начину и року жигосања посеченог дрвета доноси Министар.

Члан 46. [Шумски ред]

- (1) Власници, односно корисници шума дужни су да све радове у газдовању шумама организују и извршавају у време и на начин којим се обезбеђује одржавање и успостављање шумског реда.
- (2) Ако се поремети шумски ред, власник, односно корисник, дужни су да у најкраћем могућем року и на прописан начин успоставе шумски ред.
- (3) Ближи пропис о начину спровођења шумског реда доноси Министар.

Члан 47. [Приступ преко туђе земље]

- (1) Власник шуме и шумског земљишта је обавезан да омогући несметан пролаз кориснику и власнику поседа без приступног пута преко сопственог поседа у циљу неометаног обављања активности на газдовању шумама. Власник земљишта има право на накнаду за пролаз и причињену штету.
- (2) У случају спора надлежан је локални орган управе.

Члан 48. [Недрвни шумски производи]

- (1) Дозволу за коришћење недрвних шумских производа трећим лицима издају власници, односно корисници шума. Власници и корисници шума имају право накнаде за сакупљање недрвних шумских производа.

3. Заштита шума

Члан 49. [Дефинисање заштите шума и обавеза власника и корисника шума]

- (1) Заштита шума и шумског земљишта обухвата мере и активности које се спроводе у циљу заштите од биотичких, абиотичких и других чинилаца који могу изазвати штетне последице по шуму.
- (2) Власници и корисници шума су дужни да у сарадњи са Агенцијом за шуме прате утицај биотичких и абиотичких чинилаца на здравствено стање шума и, по њеном захтеву, благовремено предузимају мере за заштиту шума и шумског земљишта у складу са претходним ставом.

Члан 50. [Спровођење заштите шума]

(1) У вршењу послова заштите шума, власници, односно корисници шума дужни да :

1. благовремено обавештавају Министарство, односно овлашћенио лице које обавља стручне послове у приватним шумама о свакој новој и неубичајеној појави која може проузроковати штету у шуми;
2. поступају по захтеву извештајно дијагнозно прогнозне службе.

(2) Власници приватних шума спроводе мере заштите у сарадњи са овлашћеним лицем које обавља стручне послове у приватним шумама.

(3) Уколико власници и корисници шума не спроводе мере из става (1)2 овог члана, шумарски инспектор ће наложити њихово спровођење о трошку власника, односно корисника шума.

Члан 51. [Извештајно дијагнозно-прогнозна служба]

(1) Агенција за шуме обезбеђује спровођење дијагнозно-прогнозних послова у заштити шума.

(2) Агенција за шуме води евиденције, установљава и одржава сталне базе података о кретању биљних болести и штеточина усклађене и повезане са јединственим информационом системом ,

(3) Ближе услове о начину раду извештајно дијагнозно-прогнозне службе и насталим штетама прописује Министар.

Члан 52. [Ванредне мере]

(1) У случајевима значајних поремећаја биолошке равнотеже и озбиљнијих штета у шумским екосистемима Министарство ће прописати обавезу предузимања одговарајућих мера заштите и санације шума које треба да спроведу надлежне институције, власници и корисници шума, као и начин обезбеђивања финансијских средстава за ове потребе.

Члан 53. [Заштита шума од пожара]

(1) Власници, односно корисници шума су обавезни да донесу План заштите шума од пожара.

(2) У складу са ставом (1) за шуме за које се доноси Програм газдовања шумама, План заштите шума од пожара израђује овлашћено лице које обавља стручне послове у приватним шумама за једну или више катастарских општина.

(3) Садржину и поступак израде Плана из става 1. овог члана ближе прописује Министар.

Члан 54. [Забрана паљења ватре]

(1) Забрањено је паљење отворене ватре у шуми и на земљишту у непосредној близини шуме, на удаљености мањој од 200 метара од руба шуме.

(2) Изузетно од става (1) овог члана ватра се може ложити у шуми и на шумском земљишту, само на за ту намену одређеним, уређеним и обележеним местима и уз спровођење прописаних мера предостожности.

(3) Места на којима је дозвољено ложење ватре морају бити видно обележена и унета у План заштите шума од пожара.

Члан 55. [Накнада за штету учињену шуми]

(1) Физичка и правна лица која нанесу штету шуми обавезна су да надокнаде насталу штету власнику или кориснику према шумско-одштетном ценовнику који се примењује за све шуме без обзира на власништво.

(2) Шумско-одштетни ценовник доноси Министар.

Члан 56. [Одлагање отпада у шуми]

(1) У шуми и на шумском земљишту забрањено је одлагање смећа, отровних супстанци и осталог отпада.

(2) Корисници шума и шумског земљишта су обавезни да спречавају радње из става (1) овог члана, као и да изврше уклањање смећа и другог отпада, уз право пуне надокнаде трошкова од стране лица која су извршила одлагање истог или на основу одлуке, односно решења надлежног државног органа.

Члан 57. [Одводњавање у шуми]

(1) Забрањено је извођење радова одводњавања које угрожава водни режим у шуми и опстанак шуме.

(2) У изузетним случајевима, ако плановима газдовања шумама то питање није уређено, извођење радова одводњавања може да се врши уз претходно прибављену сагласност Министарства.

Члан 58. [Право и ограничење приступа]

(1) Грађани имају слободан приступ шуми у сврху уживања, одмора и рекреације, уз сопствену одговорност за своју безбедност и обавезу да не наносе штету шуми.

(2) Слободан приступ може бити ограничен у заштићеним деловима шума или деловима шума у којима је угрожена безбедност људи.

(3) Власник или корисник шуме је дужан да обележи део шуме са ограниченим приступом видљивим упозорењима.

Члан 59. [Паша у шумама]

(1) Паша, осим паше и брста коза, односно жирења, у шуми може да се врши уколико је предвиђена планским документима у шумарству.

(2) На шумском земљишту док се не изврши његово пошумљавање дозвољена је паша.

(3) У шумама које могу да се користе за пашу, односно жирење, држаоци стоке могу да врше пашу, односно жирење стоке само под надзором чувара стоке.

(4) Власник, односно корисник шуме има право наплате пашарине.

(5) Услове под којима може да се врши паша, односно жирење (време паше, односно жирења, врста стоке, број грла, висину накнаде, путеве за погон стоке и сл.) утврђује корисник, односно власник шума.

Члан 60. [Дивљач у шуми]

(1) Лице којем је у складу са законом поверено газдовање дивљачи дужно је да бројност и врсте дивљачи одржава на таквом нивоу да се не нарушава биолошка равнотежа шумског екосистема и не спречава спровођење циљева газдовања шумом.

(2) Плански документи у ловству морају бити у складу са Планом развоја шумских области, основама и програмима газдовања шумама.

(3) Забрањено је интензивно гајење крупне дивљачи ограђивањем у привредним шумама у којима је у току процес обнављања (подмлађивања).

(4) Агенција за шуме дужна је да спроводи мониторинг штета насталих од дивљачи у шуми.

(5) Ловиштима чија је површина већински у власништву државе, а које опредељују бонитет ловишта и врсту крупне дивљачи, приоритет у додели ловишта на газдовање има правно лице које на том подручју обавља послове газдовања државним шумама.

Члан 61. [Чување шума]

(1) Непосредну заштиту свих шума, укључујући и заштићена природна добра у шуми, од противправног присвајања, коришћења, уништавања и других незаконитих радњи врши чуварска служба, као саставни део јавне шумарске службе.

(2) Послове чувања шума може да обавља лице са најмање средњом стручном спремом (IV степен образовања) шумарског смера (шумарски техничар) (у даљем тексту: чувар шума) и који испуњава и друге услове одређене посебним прописима.

Члан 62. [Права и дужности чувара шума]

(1) Током обављања дужности чувања шума чувар шума мора да носи службену униформу и да поседује службену легитимацију.

(2) Чувар шума има право легитимисања сваког лица које се затекне у шуми.

(3) У вршењу чувања шума чувар шума има следећа права и обавезе:

1. обнавља и чува граничне ознаке од уништавања и бесправног коришћења шума и шумског земљишта,
2. да у случају померања и уништавања граничних ознака у циљу самовласног заузимања шума и шумског земљишта правовремено извештава надлежног шумарског инспектора,
3. обавести надлежног шумарског инспектора о извршеним незаконитим радњама у шумама,
4. захтева од затченог лица да покаже лична документа ради утврђивања идентитета, уз обавезно показивање службене легитимације,
5. извршава увид у извршену противправну радњу, са правом прегледа алата, опреме и превозних средстава коришћених у противправној радњи,
6. привремено одузима незаконито присвојене шумске производе и средства којим је извршено противправно присвајање,
7. сачињава записник о противправној радњи, са неопходним подацима о извршеној радњи и извршиоцима,
8. затражи помоћ полиције и шумарске инспекције уколико је спречен од стране извршиоца противправне радње у вршењу послова чувања шума.

(4) Ближи пропис о службеној легитимацији, наоружању и униформи доноси Министар.

(5) Поред послова непосредног чувања шума чувар шума може да обавља и друге послове у складу са овим законом и другим прописима.

5. Шумска инфраструктура

Члан 63. [Изградња објеката у шумама]

(1) У шумама се, могу градити само објекти потребни за газдовање шумом и дивљачи, а у складу са планским документима у шумарству и ловству.

(2) У шуми и на удаљености мањој од 200 м од руба шуме не могу се градити кречане, пољске циглане и други објекти са отвореном ватром.

Члан 64. [Инфраструктура]

(1) Шумска инфраструктура се планира, гради, одржава и користи на начин који:

1. не угрожава опште-корисне функције шума;
2. не угрожава процес природног подмлађивања у шуми;
3. не угрожава изворишта вода и водне токове;
4. не узрокује ерозију и бујице;
5. не нарушава стабилност земљишта;
6. не угрожава станишта значајна за опстанак дивљих биљних и животињских врста;
7. не угрожава културна и историјска баштина.

Члан 65. [Шумски путеви – планирање и изградња]

(1) Оптимална отвореност шума шумске области путевима утврђује се Планом развоја шумске области. Планирање и изградња шумских путева детаљније се разрађује основама и програмима.

(2) Координацију планирања, изградње, одржавања и суфинансирања изградње и одржавања путева у функцији газдовања приватним шумама, као и стручни надзор обављених радова врши Агенција за шуме уз учешће представника локалне самоуправе.

Члан 66. [Шумски путеви – коришћење и одржавање]

- (1) Шумски путеви користе се превасходно за потребе газдовања шумама и потребе локалног становништва.
- (2) Корисници шума дужни су да одржавају шумске путеве и воде евиденцију о њима.
- (3) Изузетно од става (1) овог члана шумске путеве могу да користе и друга правна и физичка лица и предузетници под условима које утврде корисници шума и локална самоуправа за путеве у приватним шумама чију је изградњу финансирала.
- (4) Изузетно од става (1) овог члана моторна возила се могу кретати шумским путевима због спасавања, радњи органа унутрашњих послова, за потребе одбране земље, спровођења мера заштите од природних катастрофа и за одржавање јавне инфраструктуре.
- (5) Такмичења која укључују моторна возила су забрањена у шумама и на шумским путевима, осим уз дозволу корисника шума.
- (6) Локална самоуправа и корисници шума ће у сарадњи са регионалним органом надлежним за саобраћај и полицијом поставити и одржавати знакове на шумским путевима и пратити саобраћај у складу с одредбама овог члана. У случајевима где знакови на путу и надзор нису довољни, могу се користити рампе.
- (7) Штета на шумским путевима учињена од стране трећих лица мора да се надокнади.

V. ПОПИС ШУМА И ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ У ШУМАРСТВУ

Члан 67. [Попис шума и шумског земљишта]

- (1) Обавеза је свих корисника и власника шума који подлежу обавези доношења основа да воде и ажурирају попис шума и шумских земљишта и о насталим променама извештавају Агенцију за шуме најкасније до 31. јануара за претходну годину.
- (2) Агенција за шуме обједињује попис корисника и власника шума и шумског земљишта из става (1) овог члана.
- (3) Обавеза је органа надлежног за геодетске послове да на захтев Министарства, а за потребе вођења пописа шума и шумског земљишта, достави картографске и табеларне податке без накнаде, у штампаном облику и електронској форми.

Члан 68. [Информациони систем у шумарству]

- (1) Министарство успоставља и управља информационим системом у шумарству. Информационим системом обезбеђују се све неопходне информације о стању и променама шумског фонда за потребе планирања, праћења стања и извештавања.
- (2) Послови изградње и одржавања информационог система финансирају се из Буџета.
- (3) Ближи пропис о облику и садржини, начину управљања, одржавања и коришћења информационог система, као и пописа шума и шумског земљишта, начину вођења евиденције извршених радова и извештавању доноси Министар.

VI. ОРГАНИЗАЦИЈА ШУМАРСТВА

1. Агенција за шуме

Члан 69. [Агенција за шуме]

- (1) Оснива се Агенција за шуме Србије (у даљем тексту: Агенција) за обављање одређених послова јавне шумарске службе, у складу са чланом 4. овог закона.

- (2) Оснивачка права и обавезе извршава Влада Републике Србије. Агенција има својство правног лица према прописима о јавним установама.
- (3) Надзор над радом Агенције врши орган управе надлежан за послове шумарства.
- (4) Седиште Агенције је у Београду.
- (5) Агенција обавља правне послове у своје име и за свој рачун и одговара за своје обавезе са свом својом расположивом имовином.
- (6) Имовина Агенције је у државном власништву.
- (7) Агенција управља својим основним средствима и другим материјалним средствима, која добија у складу са овим законом.
- (8) Агенција је одговорна свом оснивачу за управљање непокретном имовином и истом мора управљати бригом доброг управљача.
- (8) Агенција може имати организационе јединице у местима изван њезиног седишта.
- (9) Оснивач ближим прописом уређује делатност Агенције, начин организовања, осигурања услова за рад и друга питања од значаја за рад организационих јединица.

Члан 70. [Делатност Агенције за шуме]

(1) Послови јавне шумарске службе у оквиру Агенције обухватају:

1. Стручне послове везане за све шуме, и то: (1) припрема стручних основа за стратешко планирање, опште и регионално шумско-развојно и ловно планирање; (2) анализа ефикасности законских одредби и припрема стручних основа за израду прописа; (3) израда осталих стручних основа за сектор шумарства; (4) формирање и одржавање информационог система о шумама и шумским земљиштима и припадајућих база података и евиденција о шумама, односно регистра шума и шумског земљишта; (5) стручна координација и стручни надзор над планирањем газдовања шумама и дивљачи; (6) израда и пријем извршења годишњих програма коришћења наменских средстава; (7) стручна координација и надзор над националном инвентуром и мониторингом шума; (8) праћење и контрола радова на унапређењу и заштити шума)
2. Извођачке послове, и то: (1) координација извођења индиректних мера подршке (саветовање, дознака и остали стручно-технички послови, образовање, обука) приватним шумовласницима и извођачима радова, (2) координација радова на заштити шума, обезбеђивању шумског репродуктивног материјала у складу са билансом и газдовању шумама посебних намена;
3. Саветодавне послове и послове образовања и обуке, и то: (1) анализа потреба и израда програма едукације за обављање стручних послова у оквиру шумарске службе и корисника; (2) координација обуке за обављање извођачких делатности од стране специјализованих институција
4. Послове подршке, и то: (1) организовање и стручни надзор у реализовању директних (финансирање, субвенционисање) мера подршке приватним шумовласницима; (2) организовање мера подршке удруживању приватних шумовласника и оснивању и развоју малих и средњих шумарских предузећа; (3) стручна координација планирања изградње и одржавања путева у приватним шумама, као и стручни надзор обављених радова; (4) координација извођења индиректних мера подршке (саветовање, дознака и остали стручно-технички послови, образовање, обука) приватним шумовласницима и извођачима радова;
5. Развојне послове, и то: (1) израда анализа и стандарда; (2) сарадња у основним и примењеним истраживањима; (3) трансфер знања у шумарству; (4) развојни рад за потребе стручног развоја делатности јавне шумарске службе;
6. Послове промоције шума и шумарства, и то: (1) обезбеђивање и промоција коришћења средстава за заштиту и унапређење шума; (2) подршка учешћу јавности у процесу одрживог газдовања шумским ресурсима; (3) припрема стручне литературе, информација и документације за потребе сектора шумарства и ловства; (4) промоција учешћа интересних група у процесу планирања и доношења одлука у шумарству.

(2) Агенција може обављати и друге послове од јавног интереса.

2. Организација газдовања државним шумама

Члан 71. [Предузећа за газдовање државним шумама]

(1) Послове газдовања шумама у државној својини врше правна лица чији је оснивач Република или Аутономна покрајина.

Члан 72. [Право газдовања државним шумама]

(1) Право газдовања државним шумама додељује се у поступку и под условима прописаним овим законом и другим прописима.

(2) Право газдовања државним шумама даје Влада Републике Србије на предлог Министарства.

(3) Изузетно од става (2) овог члана, право газдовања државним шумама које се налазе на територији АП Војводина додељује Извршно веће АП Војводина на предлог покрајинског секретаријата надлежног за послове шумарства и уз сагласност Владе.

(4) Право газдовања државним шумама додељује се за подручје које обухвата једну или више шумских области.

(5) Изузетно од става (4) право газдовања државним шумама може се доделити и за мања подручја уколико се ради о мањим изолованим комплексима шума, шумама са посебном наменом, шумама којима су у поступку приватизације друштвене својине власници стекли одређена права уз услов да се на тим подручјима може обезбедити одрживост газдовања шумама утврђена планским документом.

(6) Министарство, односно секретаријат надлежан за послове шумарства, приликом израде предлога за давање права на газдовање одређује подручје за које ће се доделити право на газдовање државним шумама тако да се кориснику омогући економично пословање и извршавање обавезе газдовања државним шумама у складу са овим законом и осталим прописима.

Члан 73. [Корисник државних шума]

(1) Право газдовања државним шумама додељује се правном субјекту основаном у складу са прописима Републике Србије и које је регистровано за обављање делатности газдовања шумама (у даљем тексту: корисник).

(2) Корисник мора испуњавати услове кадровске, техничке и финансијске оспособљености тако да се обезбеди стручно и трајно обављање послова на гајењу, заштити и чувању шума, послова заштите биодиверзитета шумских екосистема, као и послова коришћења шума, односно изградње и одржавања шумских саобраћајница и других објеката који служе газдовању шумама.

(3) Министар надлежан за послове шумарства ближе прописује услове из става (2) овог члана.

Члан 74. [Обавезе у газдовању државним шумама ради остваривања јавног интереса]

(1) Корисник је дужан да обавља послове газдовања шумама у складу са чланом 4. овог закона, а нарочито послове:

1. заштите шума од биотичких и абиотичких фактора;
2. чувања шума и дивљачи;
3. израде и спровођења планских докумената;
4. обезбеђивања шумског репродуктивног материјала;
5. гајења шума;
6. коришћења шума;
7. управљања заштићеним природним добрима у оквиру шумских области у складу са овим законом и осталим прописима;
8. пројектовања, изградње и одржавања шумских саобраћајница и других објеката који служе газдовању шумама;
9. унапређивања општекорисних функција шума;
10. стручног надзора над извођењем радова на пословима заштите, унапређивања и коришћења државних шума;
11. вођења евиденција о државним шумама;
12. обезбеђења средстава за одржавање и (заштиту) шума;

13. друге послове одређене овим законом и другим прописима.

(2) Корисник је дужан да обављањем послова газдовања шума очува и увећа вредност државних шума и да коришћењем шума, шумског земљишта и других потенцијала шума и свеукупног простора и садржаја у оквиру државних шума обезбеде услове за даљи развој и остваривање општекорисних функција шума и остваре најбољи економски ефекат у складу са овим законом и другим прописима.

(3) У складу са ставом (2) овог члана, корисник је нарочито дужан да:

1. осигура економску функцију шума обезбеђењем трајности приноса од дрвета и осталих производа и функција шума,
2. повећава учешће шума високог узгојног облика у укупном шумском фонду,
3. повећа површине под интензивним засадима у циљу повећања производње дрвета,
4. преводи деградиране шуме у високе шуме уколико то еколошки услови дозвољавају,
5. обезбеђује природни начин обнављања шума уколико то еколошки услови дозвољавају.

(4) Корисник одговора свом својом имовином за штету проузроковану неизвршавањем обавезе из става (2) овог члана.

Члан 75. [Права у газдовању државним шумама ради стицања добити]

(1) Корисник има право интегралног коришћења државних шума и шумског земљишта ради стицања добити, што обухвата нарочито:

1. производњу и продају шумских сортимената,
2. производњу и продају шумског репродуктивног материјала,
3. сакупљање, производњу и продају шумских плодова, гљива и лековитог биља (недрвних шумских производа),
4. пружање туристичких, спортско-рекреативних, здравствених и образовних услуга,
5. експлоатацију камена, песка, шуљунка, хумуса и тресета,
6. управљање ловиштима и риболовним подручјима,
7. давање у закуп шумског и другог земљишта,
8. друге делатности предвиђене овим законом и другим прописима.

Члан 76. [Право стицања и отуђивања шума и шумског земљишта]

(1) Корисник може стицати у својину шуме и шумско земљиште.

(2) Корисник може у име и за рачун Републике Србије куповати шуме и шумско земљиште уз претходно прибављену сагласност Владе.

(3) Корисник може отуђивати шуме и шумско земљиште у складу са чланом 101. овог закона и уз претходно прибављену сагласност Владе.

(4) У обављању послова из става (2) и (3) овог члана корисник је дужан да се стара да се вредност и површина државних шума очува и увећа.

Члан 77. [Одузимање права газдовања шумама]

(1) Влада на предлог Министра може ограничити или ускратити кориснику право газдовања шумама на делу или целој површини уколико права, обавезе и планови газдовања шумама нису реализовани до планираног нивоа у складу са овим законом и осталим прописима.

Члан 78. [Однос држава-корисник]

(1) Влада ће детаљно прописати међусобне односе између Републике Србије и будућег корисника шума и шумског земљишта у државној својини.

3. Организација газдовања приватним шумама

Члан 79. [Организација газдовања приватним шумама]

(1) Послове од јавног интереса у шумама у приватној својини врше власници, удружења власника шума или правна лица којима држава поверава ове послове и која испуњавају услове утврђене у овом закону.

(2) Послове заштите и коришћења шума врше власници.

(3) Стручне и саветодавне послове у приватним шумама могу обављати регистрована правна лица за обављање ових послова, а у складу са чланом 4. овог закона.

(4) Власници приватних шума за које се доноси основа газдовања шумама дужни су да организују службу за газдовање својим шумама или да ангажују регистровано правно лице које ће обављати стручно-техничке послове у њиховој шуми.

(5) Власницима приватних шума за које се доноси програм газдовања стручне послове у њиховим шумама обављају као поверене послове правна лица регистрована за обављање ових послова.

(6) Обављање стручних послова у приватним шумама за које се доноси програм газдовања шумама финансира се из средстава Буџета.

(7) Министар прописује начин и услове за обављање стручних и саветодавних послова у приватним шумама.

Члан 80. [Удружења власника приватних шума]

(1) У циљу унапређења стања приватних шума и спровођења мера одрживог газдовања у приватним шумама, могу се организовати удружења власника приватних шума.

(2) Удружења власника приватних шума могу да обављају следеће активности:

1. информисање својих чланова, у сарадњи са Агенцијом за шуме, о програмима, процедурама и могућностима подршке шумарству приватног сектора и руралном развоју;
2. непосредна координација подршке, у сарадњи са Агенцијом за шуме, власницима шума;
3. обављање стручно-техничких послова у приватним шумама;
4. заступање интереса чланова удружења.
5. остале активности које нису у супротности са овим законом и осталим позитивним прописима.

4. Овлашћене шумарске институције и појединци

Члан 81. [Овлашћене шумарске институције и појединци]

(1) Овлашћене институције или појединци могу под условима утврђеним овим законом обављати следеће послове јавне шумарске службе:

1. истраживачко-развојна делатност у шумарству на основу посебних програма;
2. израда основа за газдовање приватним шумама;
3. спровођење националне инвентуре;
4. спровођење мониторинга стања шума;
5. обављање посебне службе заштите шума (ИДП);
6. осигурање очувања шумског генофонда (семенарство и банка гена);
7. израда и развој стандарда у шумарству;
8. развој информационог система и база података у шумарству;
9. израда годишњих планова изградње и система одржавања путева у приватним шумама;
10. реализација директних мера подршке (финансирање, субвенционисање) приватним шумовласницима и извођачима радова;
11. реализација индиректних мера подршке (саветовање, дознака и остали стручни послови, образовање, обука) власницима приватних шума;
12. реализација индиректних мера подршке (саветовање, образовање, обука) извођачима радова;
13. реализација обуке за обављање извођачких делатности;
14. спровођење активности на стимулисању удруживања власника приватних шума и оснивања и развоја малих и средњих шумарских предузећа.

VII. ФИНАНСИРАЊЕ

1. Фонд за шуме

Члан 82. [Финансирање]

(1) Ради остваривања општег интереса и дугорочних циљева заснованих на принципима одрживог газдовања шумама утврђених у Националном шумарском акционом програму и плановима газдовања шумама установљавају се финансијска средства за заштиту и унапређивање стања постојећих, и подизање нових шума (у даљем тексту: Фонд (средства) за шуме) која се воде на посебном рачуну Министарства.

Члан 83. [Извори средстава Фонда за шуме]

(1) Средства из члана 82. се обезбеђују из:

1. Накнаде за коришћење шума и шумског земљишта у својини државе;
2. Накнаде за обављање послова са јавним овлашћењима у приватним шумама;
3. Накнаде за шумско земљиште у својини државе дато у закуп;
4. Доприноса за унапређење опште-корисних функција шума;
5. Накнаде за закуп државног шумског земљишта;
6. Приход оствареног по основу отуђивања државних шума и шумског земљишта.

(2) Средства из члана 82. овог закона чине и средства:

7. Буџета Републике Србије;
8. Остварена одузимањем и продајом незаконито стечене користи из шуме и предмета којима је незаконита радња учињена;
9. Наплаћена средства за искрчену шуму у постуку промене намене шума;
10. Осталих извора у складу са Законом;

Члан 84. [Накнада за коришћење шума и шумског земљишта у својини државе]

(1) Средства из члана 83(1)1 на уплатни рачун Фонда за шуме уплаћују корисници државних шума до 15-тог у месецу за претходни месец.

(2) Основицу за обрачун средстава из члана 83(1)1 чини укупна вредност Годишњим планом газдовања шумама планираног нето сечивог етата за одређену календарску годину на подручју за које се додељује право коришћења. Накнада се плаћа по стопи не мањој од 10% (3%).

Члан 85. [Накнада за обављање послова са јавним овлашћењима у приватним шумама]

(1) Средства из члана 83(1)2 на уплатни рачун Фонда за шуме уплаћују власници приватних шума 15 дана од дана извршене дознаке, односно примљеног одобрења за сечу шуме.

(2) Обрачун висине средстава из члана 83(1)2 овог закона за шуме у приватној својини врши се у поступку вршења дознаке, односно одобравања сече шуме.

(3) Основицу за обрачун средстава из члана 83(1)2, чини вредност дрвета на пању. Накнада се плаћа по стопи од 3% (10%).

(4) Мерила за утврђивање основице за обрачун средстава из става (3) овог члана прописује Министар.

Члан 86. [Накнада за шумско земљиште у својини државе дато у закуп]

(1) Средства из члана 83(1)3 на уплатни рачун Фонда за шуме уплаћују корисници државних шума 15 дана од дана наплате закупнине.

(2) Основицу за обрачун средстава из става (1) овог члана, чини вредност закупнине. Накнада се плаћа по стопи од 50%.

Члан 87. [Допринос за подизање нових шума и унапређење опште-корисних функција шума]

(1) Допринос из члана 83(1)4 на уплатни рачун Фонда за шуме уплаћују сва правна лица која своју делатност обављају на територији Републике Србији.

(2) Допринос се уплаћује тромесечно (аконтација) и по завршном рачуну.

(3) Основица за утврђивање висине доприноса јесте укупан приход на који се примењује стопа у висини од 0.05 %.

Члан 88. [Надзор над обрачуном и наплатом средстава]

(1) Надзор над обрачуном и наплатом средстава из чланова 84-86. врши орган управе надлежан за послове шумарске инспекције.

(2) Надзор над обрачуном и наплатом средстава из члана 87. врши надлежни порески орган.

Члан 89. [Принудна наплата]

(1) Ако обвезник плаћања накнаде из чланова 84-87. не обрачуна и не уплати допринос на рачун Фонда за шуме, принудну наплату и контролу обрачуна и уплате извршиће надлежни порески орган.

(2) Принудна наплата, камате, застарелости накнаде, односно доприноса извршава се у складу са одредбама закона којима је уређен порески поступак.

Члан 90. [Коришћење наменских средстава]

(1) Средства Фонда за шуме се користе за подршку спровођењу средњорочних и годишњих програма и пројеката унапређивања шума дефинисаних Националним шумарским акционим програмом, а нарочито за:

1. подизања нових шума,
2. неге шума,
3. заштите шума,
4. санације оштећених и деградираних шума,
5. обнове шума,
6. конверзије изданачких шума,
7. очувања, заштите и коришћења генофонда ретких, угрожених и вредних врста шумског дрвећа, и производњу шумског репродуктивног материјала,
8. изградње и одржавања шумских путева за вишенаменску употребу,
9. развојног рада у сврху подршке спровођења програма и пројеката из тачака 1- 8,
10. промоцију одрживог газдовања и значаја општекорисних функција шума.

(2) Део укупно остварених средстава Фонда за шуме у износу од 10% резервише се за непланиране мере заштите шума које могу проузроковати последице ширих размера (пожари, пренамножење инсеката и сл.)

(3) Годишњи програм коришћења средстава за намене из става (1) овог члана утврђује Влада на предлог Агенције за шуме.

(4) Врсте мера, обим и висину средстава, као и услове за њихово коришћење за намене из става (1) утврђује Влада.

Члан 91. [Политика подршке унапређењу стања шума]

(1) У циљу унапређења стања шума Влада сваке године дефинише подстицајну политику за унапређење стања шума и доноси годишњу Уредбу о коришћењу подстицајних средстава за унапређење шума.

(2) У складу са ставом (1) овог члана Влада Уредбом о коришћењу подстицајних средстава за развој села у оквиру фонда за рурални развој дефинише мере и обим подстицаја за развој приватног шумарства из средстава овог фонда.

Члан 92. [Недостатак средстава]

(1) Ако средства из члана 82. овог закона у текућој години не буду, због изненадне угрожености шума или битно измењених околности у изради и спровођењу планова газдовања шумама које није било могуће предвидети, довољна за извршавање насталих обавеза, недостајућа средства ће се обезбедити из Буџета и средстава правних лица која газдују шумом у државној својини.

(2) Неутрошена средства из члана 82. овог закона у току текуће године преносе се за исте намене у наредној години.

2. Вредност шума

Члан 93. [Вредност шума]

(1) У планским документима у шумарству се обавезно утврђује вредност шума на начин и по поступку утврђеном овим законом.

(2) Вредност шуме се утврђује у години усвајања планског документа, а по потреби ревалоризује за конкретни део шуме.

(3) Вредност шуме у смислу овог закона чини вредност: дрвета, земљишта, осталих производа и опште-корисних функција шума.

(4) Ближи пропис о методологији утврђивања вредности шума доноси Министар.

VIII. ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА У ШУМАРСТВУ

Члан 94. [Лиценце за обављање стручних послова]

(1) Стручне послове у шумарству (послове јавне шумарске службе) могу да обављају само шумарски стручњаци са положеним стручним испитом.

(2) Одређене послове у области шумарског планирања, заштите и очувања шума и биодиверзитета у шумама, гајења шума, коришћења шума, изградње шумских комуникација и саветовања власника шума могу да обављају шумарски стручњаци из става (1), који су стекли лиценцу.

(3) Министар, надлежан за послове шумарства ближе прописује врсту послова, услове и поступак за издавање и одузимање лиценце из става (2) овог члана.

(4) Лиценцу из става (1) издаје струковна Комора инжењера шумарства Србије.

Члан 95. [Комора инжењера шумарства Србије]

(1) Ради унапређења услова за обављање стручних послова у области шумарства, заштите јавног и појединачног интереса у обављању послова у овој области, организовања у пружању услуга у наведеним областима, као и ради остваривања других циљева оснива се Комора инжењера шумарства Србије (у даљем тексту: Комора).

(2) Чланови Коморе су инжењери шумарске струке.

(3) Комора је правно лице са седиштем у Београду.

Члан 96. [Послови Коморе]

(1) Комора обавља следеће послове:

1. Утврђује професионална права и дужности и етичке норме понашања чланова у обављању послова из члана 99. овог закона,
2. Утврђује испуњеност услова за издавање лиценце,
3. Проверава усклађеност издатих лиценци по прописима других земаља,
4. Води евиденцију лица из тачке 2. овог члана,

5. Организује судове части за утврђивање повреда професионалних стандарда и норматива (професионалне одговорности), као и за изрицање мера за те повреде,
6. Обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

(2) Организација и начин обављања послова из става (1) овог члана ближе се уређује статутом и општим актима Коморе.

(3) На статут и опште акте Коморе сагласност даје Министарство надлежно за послове шумарства, уз прибављено мишљење покрајинског секретаријата надлежног за послове шумарства.

Члан 97. [Органи Коморе]

(1) Органи Коморе су скупштина, управни одбор, надзорни одбор и председник.

(2) Управни одбор чине председник, потпредседник, три представника Министарства и два представника покрајинског секретаријата.

(3) Број, састав, делокруг и начин избора органа из става (1) и (2) утврђује се статутом Коморе.

Члан 98. [Средства за рад Коморе]

(1) Комора стиче средства за рад од чланарине, накнаде за утврђивање испуњености услова за издавање лиценце, донација, спонзорства, поклона и других извора у складу са законом.

(2) Комора утврђује висину чланарине и накнаде за издавање лиценце из става (1) овог члана уз прибављењу сагласност министра надлежног за послове шумарства.

(3) Надзор над законитошћу рада Коморе врши Министарство.

Члан 99. [Услови за извођаче радова у шумарству]

(1) Радове у шумама могу изводити правна лица и предузетници регистровани за обављање ове делатности.

(2) Услове за извођаче радова у шумама из става (1) овог члана, осим за шуме у својини физичких лица када та лица сама обављају радове, прописује Министар.

IX. ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ПРОБЛЕМИ

1. Промет и закуп шума и шумског земљишта

Члан 100. [Отуђивање и замена шума у државној својини]

(1) Шуме и шумско земљиште у власништву државе не могу да се отуђују, осим у случају арондације и комасације, и у случајевима утврђеним овим законом.

(2) Корисник може, уз сагласност Владе, део шуме или шумског земљишта у државној својини у којој не може да се организује рационално газдовање (мања изолована (или суседна) шума, енклава или полуенклава до 0.5 ха да по тржишним условима прода шуму или замени за шуму или шумско земљиште власника ако се њихове шуме налазе као изоловане (суседне), односно као енклаве или полуенклаве у комплексу шума у државној својини.

(3) Средства остварена по основу из става (2) овог употребљавају се за прибављање шума или шумског земљишта у циљу укрупњавања поседа у државној својини.

Члан 101. [Закуп шума и шумског земљишта у државној својини]

(1) Шуме у државној својини се не могу давати у закуп.

(2) Шумско земљиште у државној својини може да се да у закуп до привођења истог намени утврђеној планским документима и под условима утврђеним у овом закону.

(3) Шумско земљиште у државној својини дато у закуп не може да се користи за изградњу трајних објеката.

2. Уређење шума и шумског земљишта

Члан 102. [Комасација шума и шумског земљишта]

- (1) У поступку вршења комасације шума и шумског земљишта сходно се примењују одредбе прописа о комасацији пољопривредног земљишта.
- (2) Шуме и шумско земљиште уређено комасацијом не може да се устани на парцеле чија је површина мања од 0.5 ха.

Х. НАДЗОР

Члан 103. [Управни и инспекцијски надзор]

- (1) Управни надзор над спровођењем овог Закона и пратећих прописа обавља Министарство.
- (2) Инспекцијски надзор над спровођењем овог Закона и пратећих прописа обавља шумарска инспекција Министарства.
- (3) Инспекцијски надзор над спровођењем овог Закона и пратећих прописа у области заштите шума од пожара врши шумарска инспекција.
- (4) Инспекцијски надзор над спровођењем одредби Закона о шумском репродуктивном материјалу шумског дрвећа и пратећих прописа врши шумарска инспекција.
- (5) Инспекцијски надзор над спровођењем одредби Закона о управљању шумама у својини Републике Србије и пратећих прописа врши шумарска инспекција.
- (6) Инспекцијски надзор над спровођењем одредби Закона о заштити биља које се односе на шуму и шумске производе врши шумарска инспекција.
- (7) Инспекцијски надзор над радом капацитета за примарну прераду дрвета у делу који се односи на законито порекло дрвета које се прерађује.

Члан 104. [Обављање послова шумарског инспектора]

- (1) Послове шумарског инспектора може да обавља дипломирани инжењер шумарства шумарског смера са положеним државним испитом и најмање пет година радног искуства у струци.
- (2) Шумарски инспектор поседује службену легитимацију којом доказује свој идентитет и овлашћења.

Члан 105. [Обавезе надзираних лица]

- (1) Правна и физичка лица, чији рад подлеже надзору шумарских инспектора, обавезна су да омогуће спровођење надзора и пруже тражене податке и обавештења.

Члан 106. [Надлежности шумарских инспектора]

- (1) Надлежности шумарског инспектора у спровођењу инспекцијског надзора су:
 1. надзор над спровођењем планова газдовања јавним и приватним шумама,
 2. надзор шумско-узгојних радова, шумске инфраструктуре, послова сече, израде сортимената, извлачења, превоза и складиштења шумских сортимената, средстава за превоз дрвета и осталих шумских производа,
 3. надзор над спровођењем прописаних мера заштите шума,
 4. надзор над спровођењем мера заштите шума од пожара,
 5. да контролише да ли су посебне основе, програми и извођачки пројекти међусобно и са планом развоја шумске области усаглашени,
 6. да прегледа пословне књиге и остала документа када је то потребно ради контроле примене прописа и мера који се односе на шуму,
 7. надзор над одржавањем и успостављањем шумског реда,
 8. надзор над спровођењем поступка промене намене шума (крчења),

9. надзор над обрачуном, уплатом и коришћењем средстава накнаде за коришћење шума,
10. надзор над реализацијом радова који се финансирају средствима Фонда за шуме.

Члан 107. [Овлашћења шумарског инспектора]

(1) Инспектор у граници овлашћења дужан је да:

1. Наложити решењем извршење мера и радњи уз одређивање за то потребног рока,
2. поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или привредни преступ и поднети захтев за покретање прекршајног поступка,
3. издати привремена наређења, односно забране у складу са законом,
4. донети мере обезбеђења у случају опасности за живот и здравље људи или друге јавне интересе,
5. обавестити други орган ако постоје разлози за предузимање мера за које је тај орган надлежан,
6. покренути иницијативу код овлашћеног органа за обустављање извршења, односно за поништавање или укидање прописа или другог општег органа, или организације која врши послове државне управе, односно за обустављање од извршења општег акта предузећа, установе или друге организације ако нису у складу са Уставом и законом,
7. у вршењу послова надзора сарађивати са другим инспекторима, правосудним органима, прекршајним органима и другим заинтересованим органима и организацијама,
8. предузима и предлаже потребне превентивне мере и акције у циљу спречавања повреде закона и других прописа
9. узима у поступак пријаве грађана, предузећа и других организација у вези са пословима из њихове надлежности и да о резултатима поступка обавести подносиоца пријаве,
10. чува, као службену тајну, податке до којих дође приликом вршења надзора или које му органи, организације и грађани доставе у вршењу надзора.
11. забрана свих врста радова и активности у шумама и шумском земљишту који су у супротности са одредбама овог Закона или могу имати штетне последице за шуму и шумско земљиште,
12. забрана извођења шумских радова правним и физичким лицима која не поседују прописане лиценце за одређене послове, односно употребљавају техничка средства и поступке, која нису у складу са технолошким захтевима заштите, сигурности и здравља људи,
13. доношење решења о привременом одузимању бесправно посеченог дрвета, бесправно присвојених осталих производа шума, као и алата, опреме и транспортних средстава коришћених у наведеним бесправним радњама,
14. издавање наредбе за извршење радова одређених плановима газдовања, чије неизвршење би изазвало штетне последице за шуму и шумско земљиште,
15. предузимање и других мера и радњи за које је овлашћен овим Законом и другим законима и прописима.

XI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 108. [9, 10, 17, 23, 30, 31, 34, 35, 54, 93, 96, 101]

(1) Новчаном казном од 500.000,00 динара, казниће се предузеће или друго правно и физичко лице у следећим случајевима:

1. ако шумама и шумским земљиштем газдује у супротности од усвојених планова газдовања
2. ако у законском року не обезбеди изравну и неопходну ревизију планова газдовања шумама,
3. ако не спроводи биолошку обнову (репродукцију) шума, односно не обезбеђује или не издваја средства за ову намену,
4. ако изврши или омогући пустошење шума, крчење шума или чисту сечу супротно одредбама члана 8 овог Закона.
5. ако земљиште на коме је одобрено и извршено крчење шума, не приведе предвиђеној намени у року од 2 године од дана започетог крчења,
6. ако у шуми и на шумском земљишту гради или омогући градњу супротно одредбама члана 58 овог Закона,

Члан 109. [9, 10, 11, 13, 31, 36, 37, 44, 45, 47, 51, 52, 56, 57, 59, 60, 63, 65, 67, 99]

(1) Новчаном казном од 250.000,00 до 500.000,00 динара казниће се предузеће или друго правно и физичко лице у следећим случајевима:

1. ако не донесе годишњи план газдовања за наредну годину у прописаном року,
2. ако изврши или омогући извршење дознаке стабала у шуми противно одредбама члана 41 и 42 овог Закона,
3. ако изврши или омогући сечу стабала и коришћење осталих производа шума супротно одредбама члана 41 и 47 овог Закона,
4. ако не врши надзор стања шума, не прати њихово здравствено стање, или не предузима прописане мере сузбијања штетних организама, као и санацију штета насталих под утицајем елементарних непогода и пожара,
5. ако врши послове услуга у шумарству без регистрације и лиценце.
6. За прекршај из одредби овог члана казниће одговорно лице новчаном казном од 50.000,00 до 100.000,00 динара.

Члан 110. [15, 46, 49, 50, 62, 65, 69, 72, 92]

(1) Новчаном казном од 150.000,00 до 250.000,00 динара казниће се правно или физичко лице у следећим случајевима:

1. ако у шуми или њеној непосредној близини пали отворену ватру супротно одредбама члана 54 овог Закона,
2. ако подигне ћумурану, кречану или други објекат са отвореном ватром, супротно одредбама члана 58 овог Закона,
3. ако врши превоз кроз шуму по и изван шумских саобраћајница без дозволе правног лица које датом шумом газдује,
4. ако гради, одржава и користи шумске саобраћајнице супротно одредбама члана 59 овог Закона,
5. ако врши превоз, отпрему, прераду и продају нежигосаног дрвета или дрвета без отпремнице или пропратнице.
6. За прекршај из овог члана казниће се и одговорна особа правног лица новчаном казном од 30.000,00 до 50.000,00 динара.

Члан 111. []

(1) Противправне активности у шумарству, дефинишу се као сеча, или активности:

1. изван поседа са правом власништва или коришћења
2. у прекомерним квотама (количинама),
3. у заштићеним подручјима, - без адекватне дозволе,
4. без сагласности са плановима газдовања,
5. у осетљивим (угроженим) подручјима као што су стрме падине, обале река и водозхвати, заштићених врста (дефинисане по ЦИТЕС-у или другим међународно прихваћеним обавезама,
6. без одговарајућих дозвола за сечу,
7. прстеновањем уз изазивање сушења и затим легалном сечом,
8. са (по) уговорима са локалним предузетницима о куповини трупаца из заштићених подручја,
9. са реализованим етатом дрвећа изнад дозвољених количина,
10. коришћењем мита за обезбеђење права коришћења,
11. коришћењем нетачних ценовника и других нелегалних рачунских махинација са обмањивањем о ценама, запреминама, току новца и дуговањима у услужним делатностима,
12. која користи нелегалан транспорт и трговину грађом, или шверцује грађу,
13. која је урађена без тражених дозвола и није усаглашена са законима о животној средини, раду, или социјалном политиком.

ХИИ. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 112. [Утврђивање граница]

(1) Неутврђене границе шума у државној својини утврдиће се у року од 5 година од дана ступања на снагу овог закона, према годишњим програмима које доноси корисник уз сагласност Министарства до 30. октобра претходне за наредну годину.

(2) На програм из става (1) овог члана сагласност даје орган управе надлежан за послове шумарства у року од 30 дана од дана добијања програма.

(3) Средства за ограничавање државних шума се обезбеђују из Буџета Републике и средстава корисника у висини утврђеној програмом из става (1) овог члана.

Члан 113. []

(1) Постојећим друштвеним шумама које се не налазе у поступку приватизације до окончања процеса приватизације газдоваће предузеће које газдује државним шумама у складу са овим законом.

Члан 114. []

(1) Агенција за шуме

Стручне послове у приватним шумама

1. Дефинисати време за које постојећи инспектори који не задовољавају услов из члана 97. треба да раде овај посао.
2. Чуаври шума
3. (нова) Планска документа и важење постојећих планских докумената
4. Рок важења старих и рок доношења нових правилника
5. Програм реструктурирања предузећа (деобни биланси, процена вредности капитала, итд.)
6. Рок утврђивања катастарског стања државних шума и шумског земљишта
7. Рок за прилагођавање газдовања шумама у складу са овим законом
8. Као допуна члану 80(1)13: Обезбеђење стручно-техничке подршке власницима приватних шума у трајању од 5(???) година.(односно, обезбеђење послова са јавним овлашћењима у приватним шумама)
9. Инспектори који незадовољавају члан 105. (квалификација)

Члан 115. []

САДРЖАЈ

I.	ОПШТЕ ОДРЕДБЕ	1
Члан 1.	[Предмет закона]	1
Члан 2.	[Циљ закона]	1
Члан 3.	[Општа права, обавезе и ограничења власника и корисника шума]	1
Члан 4.	[Остваривање јавног интереса]	1
Члан 5.	[Функције шума]	2
Члан 6.	[Шума и шумско земљиште]	2
Члан 7.	[Појмови]	2
II.	ОЧУВАЊЕ ШУМА	4
Члан 8.	[Забране]	4
Члан 9.	[Крчење шума и трајна промена намене шумског земљишта]	5
Члан 10.	[Право службености на шумама и шумском земљишту]	5
Члан 11.	[Накнада за крчење шума]	5
Члан 12.	[Врсте дрвећа под посебном заштитом]	5
Члан 13.	[Утврђивање општекорисних функција шума]	6
Члан 14.	[Шуме над којима је утврђена приоритетна општекорисна функција]	6
Члан 15.	[Мониторинг здравственог стања и биодиверзитета шума]	6
Члан 16.	[Обавеза санације]	6
III.	ПЛАНИРАЊЕ	7
Члан 17.	[Национални шумарски акциони програм]	7
Члан 18.	[Савет за шуме]	7
Члан 19.	[Национална инвентура шума]	7
Члан 20.	[Шумске области]	7
Члан 21.	[Газдинске јединице]	8
Члан 22.	[Планска документа газдовања шумама]	8
Члан 23.	[План развоја шумске области]	8
Члан 24.	[Основа газдовања шумама]	8
Члан 25.	[Програм газдовања шумама]	8
Члан 26.	[Усаглашеност основа и програма газдовања]	9
Члан 27.	[Израда планова, основа и програма газдовања шумама]	9
Члан 28.	[Измене и допуне планова]	9
Члан 29.	[Важење планова]	9
Члан 30.	[Чување планова]	9
Члан 31.	[Учешће јавности]	9
Члан 32.	[Спровођење планова]	10
Члан 33.	[Годишњи план газдовања државним шумама]	10
Члан 34.	[Извођачки пројекат газдовања шумама]	10
Члан 35.	[Посебни пројекат коришћења осталих шумских производа и услуга]	10
Члан 36.	[Евидентирање радова]	11
Члан 37.	[Садржај планских докумената]	11
Члан 38.	[Доступност података из планских докумената]	11
IV.	ГАЗДОВАЊЕ ШУМАМА	11
1.	Производња шумског репродуктивног материјала	11
Члан 39.	[Газдовање семенским објектима]	11
Члан 40.	[Радови у семенским објектима]	12
Члан 41.	[Биланс шумског репродуктивног материјала]	12
2.	Гајење шума	12
Члан 42.	[Одабирање, обележавање и евидентирање стабала за сечу (дознака)]	12
Члан 43.	[Поступци вршења дознаке]	12
3.	Коришћење шума	12
Члан 44.	[Сеча, израда и привлачење дрвних сортимената]	12
Члан 45.	[Предуслови за промет шумских сортимената]	12
Члан 46.	[Шумски ред]	13
Члан 47.	[Пристап преко туђе земље]	13
Члан 48.	[Недрвни шумски производи]	13
3.	Заштита шума	13
Члан 49.	[Дефинисање заштите шума и обавеза власника и корисника шума]	13
Члан 50.	[Спровођење заштите шума]	13
Члан 51.	[Извештајно дијагнозно-прогнозна служба]	14
Члан 52.	[Ванредне мере]	14
Члан 53.	[Заштита шума од пожара]	14
Члан 54.	[Забрана паљења ватре]	14
Члан 55.	[Накнада за штету учињену шуми]	14
Члан 56.	[Одлагање отпада у шуми]	14
Члан 57.	[Одводњавање у шуми]	15

Члан 58.	[Право и ограничење приступа]	15
Члан 59.	[Паша у шумама]	15
Члан 60.	[Дивљач у шуми]	15
Члан 61.	[Чување шума]	15
Члан 62.	[Права и дужности чувара шума]	16
5.	Шумска инфраструктура	16
Члан 63.	[Изградња објеката у шумама]	16
Члан 64.	[Инфраструктура]	16
Члан 65.	[Шумски путеви – планирање и изградња]	16
Члан 66.	[Шумски путеви – коришћење и одржавање]	17
V.	ПОПИС ШУМА И ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ У ШУМАРСТВУ	17
Члан 67.	[Попис шума и шумског земљишта]	17
Члан 68.	[Информациони систем у шумарству]	17
VI.	ОРГАНИЗАЦИЈА ШУМАРСТВА	17
1.	Агенција за шуме	17
Члан 69.	[Агенција за шуме]	17
Члан 70.	[Делатност Агенције за шуме]	18
2.	Организација газдовања државним шумама	19
Члан 71.	[Предузећа за газдовање државним шумама]	19
Члан 72.	[Право газдовања државним шумама]	19
Члан 73.	[Корисник државних шума]	19
Члан 74.	[Обавезе у газдовању државним шумама ради остваривања јавног интереса]	19
Члан 75.	[Права у газдовању државним шумама ради стицања добити]	20
Члан 76.	[Право стицања и отуђивања шума и шумског земљишта]	20
Члан 77.	[Одузимање права газдовања шумама]	20
Члан 78.	[Однос држава-корисник]	20
3.	Организација газдовања приватним шумама	21
Члан 79.	[Организација газдовања приватним шумама]	21
Члан 80.	[Удружења власника приватних шума]	21
4.	Овлашћене шумарске институције и појединци	21
Члан 81.	[Овлашћене шумарске институције и појединци]	21
VII.	ФИНАНСИРАЊЕ	22
1.	Фонд за шуме	22
Члан 82.	[Финансирање]	22
Члан 83.	[Извори средстава Фонда за шуме]	22
Члан 84.	[Накнада за коришћење шума и шумског земљишта у својини државе]	22
Члан 85.	[Накнада за обављање послова са јавним овлашћењима у приватним шумама]	22
Члан 86.	[Накнада за шумско земљиште у својини државе дато у закуп]	22
Члан 87.	[Допринос за подизање нових шума и унапређење опште-корисних функција шума]	23
Члан 88.	[Надзор над обрачуном и наплатом средстава]	23
Члан 89.	[Принудна наплата]	23
Члан 90.	[Коришћење наменских средстава]	23
Члан 91.	[Политика подршке унапређењу стања шума]	23
Члан 92.	[Недостатак средстава]	24
2.	Вредност шума	24
Члан 93.	[Вредност шума]	24
VIII.	ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА У ШУМАРСТВУ	24
Члан 94.	[Лиценце за обављање стручних послова]	24
Члан 95.	[Комора инжењера шумарства Србије]	24
Члан 96.	[Послови Коморе]	24
Члан 97.	[Органи Коморе]	25
Члан 98.	[Средства за рад Коморе]	25
Члан 99.	[Услови за извођаче радова у шумарству]	25
IX.	ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ПРОБЛЕМИ	25
1.	Промет и закуп шума и шумског земљишта	25
Члан 100.	[Отуђивање и замена шума у државној својини]	25
Члан 101.	[Закуп шума и шумског земљишта у државној својини]	25
2.	Уређење шума и шумског земљишта	26
Члан 102.	[Комасација шума и шумског земљишта]	26
X.	НАДЗОР	26
Члан 103.	[Управни и инспекцијски надзор]	26
Члан 104.	[Обављање послова шумарског инспектора]	26
Члан 105.	[Обавезе надзираних лица]	26
Члан 106.	[Надлежности шумарских инспектора]	26
Члан 107.	[Овлашћења шумарског инспектора]	27
XI.	КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ	27
Члан 108.	[9, 10, 17, 23, 30, 31, 34, 35, 54, 93, 96, 101]	27
Члан 109.	[9, 10, 11, 13, 31, 36, 37, 44, 45, 47, 51, 52, 56, 57, 59, 60, 63, 65, 67, 99]	28

Вер. 5.0.

Члан 110.	[15, 46, 49, 50, 62, 65, 69, 72, 92].....	28
Члан 111.	□	28
XII.	ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	29
Члан 112.	[Утврђивање неутврђених граница].....	29
Члан 113.	□	29
Члан 114.	□	29
ОБРАЗЛОЖЕЊЕ.....		33

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ПОТРЕБА И РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ НОВОГ ЗАКОНА О ШУМАМА

Присутне политичке и друштвено-економске промене у Србији захтевају убрзану изградњу новог уставно-правног система који одговара извршеним, али и променама које тек предстоје. Свакако да су природни ресурси, а међу њима и шума, важна материјална основа и потенцијал за стабилан развој друштва и да њихово стављање у функцију развоја захтева, у односу на досадашње, другачије одређивање односа власника, државе и грађана, према шуми.

Основне поставке политичких и друштвено-економских промена захтевају да се у новом правном систему својинским правима, као главном стубу система, обезбеди суштинско и реално уважавање када су у питању природна добра – шума, над којима, сасвим природно, интерес исказује држава и велики део грађана који не поседује шуму.

Управо својинска права над шумом, у односу на друге разлоге за промену законских решења, обзиром да је садашњи Закон у својим основним опредељењима и укупном концепту упориште имао у друштвеном својинском облику, захтевају другачији концепт Закона у односу на сада важећи. И поред тога, овај закон је морао да уважи општи (јавни) – национални интерес над шумом у мери која и даље, због у свету опште прихваћених основних начела управљања шумама, „одрживо газдовање и одрживи развој шума“ на прихватљив начин за власнике, ограничава њихова права коришћења како би се обезбедило трајно постојање шуме. У суштини, може се тврдити да нема ограничавања права већ да се ради о мерама које обезбеђују његово стално постојање (прим. права).

Битан разлог за доношење новог Закона је свакако незадовољавајуће стање шумског фонда и неодложна потреба за стварањем законских претпоставки за његову суштински бољу заштиту и унапређивање и, истовремено, мултифункционално коришћење и вредновање до сада омаловажаваних бројних функција шуме.

НАЧЕЛА НА КОЈИМА СЕ ЗАСНИВА НАЦРТ ЗАКОНА О ШУМАМА

1. Уставни основ

Правни и територијални домаћај. Уставни основ за доношење Закона о шумама (у даљем тексту: Закон) садржан је у одредби члана 87. Устава Републике Србије, којим је прописано да се природна богатства користе се под условима и на начин предвиђен законом. Овај члан Устава на непримерен начин дефинише положај приватних шума, јер исте, консеквентно, нису добра од општег интереса, што је законопредлагачу представљало проблем при дефинисању истих мера за спровођење Закона у шумама свих облика својине. Чланом 86. Устава јамчи се својина на шуму и шумско земљиште у законом утврђеним границама и дефинишу 3 својинска облика: приватни, задружни и јавни, а постојећа друштвена својина се, у складу са законом, приватизује.

Чланом 88. Устава Републике Србије успоставља се разлика у праву коришћења и располагања између шума и шумског земљишта у приватној својини што раније није био случај. Постојећим Законом шума и шумско земљиште материјално су поистовећени, те се постојећим Уставом шумско земљиште у приватној својини не сматра добром од општег интереса (сходно члану 86.) и облици коришћења и располагања шумским земљиштем се могу ограничити, односно прописати услови за коришћење и располагање само да би се отклонила опасност од доношења штете животной средини или да би се спречила повреда права и на законом заснованих интереса других лица, што законопредлагач сматра непримереним нивоом заштите шумског земљишта.

И поред напред наведених проблема, Нацртом закона о шумама доследно су примењена уставна начела о нормативним функцијама Републике, нормиране су опште основе управљања и газдовања шумама, отклоњене су непотпуности и непрецизности садашњих прописа из области шумарства, остварена је рационализација прописа, њихова кодификација и нужно потребним овлашћењима обезбеђена њихова ефикаснија примена.

Нацртом закона створене су материјалне, финансијске, кадровске и институционалне препоставке за примену политике утврђене у документу Стратегија развоја шумарства Републике Србије.

Нови Закон о шумама примењивао би се, уколико новим Уставом Републике садашње унутрашње уређење не буде измењено, на целој територији Републике.

2. Образложење основних начела

Одрживо газдовање и одрживи развој шума су, у суштини, централни стубови – полуге свим понуђеним решењима и осталим начелима на којима је засновано уређивање односа према шуми. Принципи одрживог газдовања, односно одрживог развоја, захтевају ограничавање неких права која извориште имају у праву својине, као што је ограничавање коришћења дрвета по обиму и квалитету и, истовремено, наметање обавезног коришћења осталих вредности шуме. Ово начело, у суштини, захтева стално постојање шуме, зависно од њеног узгојног облика и метода газдовања на свакој јединици површине, а самим тим и на површини укупног шумског фонда, квалитативно и квантитативно побољшање његовог стања, чиме би се обезбедило континуелно деловање најбитнијих функција шума у очувању здраве животне средине.

Принципи одрживог газдовања шумама подразумевају, пре свега, обавезу уважавања специфичне и незаменљиве улоге и утицаја шуме на укупан привредан и друштвени развој скоро у свим делатностима што истовремено законодавца обавезује да у току изградње правног и привредног система мора да спречи до сада присутну надмоћност других општих системских и посебних закона и мера економске политике и игнорисање специфичности – особености највредније и најсложеније природне заједнице, као и надмоћне лобије неких привредних делатности и њихове пратеће државне органе и институције.

Принципи овог начела као императив свему у шуми су неминовност шуме и шумарске струке на малом простору (састојини) и укупном шумском простору у дугим одсецима времена, где су грешке случајне или намерне, недопустиве и непоправљиве.

Шуме и шумско земљиште су добро од општег интереса. Уставно опредељење да природним и добрима у јавној употреби одреди статус добара од општег интереса створило је изузетне могућности и обавезе да се Законом обезбеде поуздани инструменти: заштите, контролисаног коришћења, унапређивања, рационалног управљања, вредновања свих функција, аутономне материјалне и финансијске подршке и примерено шуми као обновљивом и, за живот човека неопходном добру, уреде права, обавезе и одговорност власника, државе као законодавца и власника, грађана, државних институција, органа, привредних и других правних субјеката из скоро свих делатности и активности у Републици.

Институт општег интереса на шуми јесте повољност и предност шуме у односу на друга природна и материјална добра, али је истовремено пројектанту Закона и законодавцу поставио веома сложен задатак чија решења морају дати одговоре како при незадовољавајућем стању шума и традиционалној (не)култури према шуми у историјски, скоро увек, политички и економски оптерећеном времену обезбедити примену принципа императивног начела „одрживог газдовања шумама“ и интерес коју власницима шума обезбеђује право својине над шумом.

Сам концепт Нацрта закона је у целини своје упориште нашао у правном институту „општи интерес“ на шта указују одговори и решења у најбитнијим проблемима шуме (ограничавање права коришћења дрвета; обавеза проширивања шумског фонда; обавеза свих власника, грађана, правних субјеката и институција у погледу заштите шуме од елементарних непогода – пожар, поплаве и др.; стратешко планирање газдовања шумама, као најбитнији елемент управљања јесте посао државног органа; крчење и смањивање шумског фонда забрањено осим у случају утврђивања општег интереса за друге потребе и делатности; средства заштите и унапређивања поред шуме обезбеђују сви грађани – Буџет и правни субјекти који уживају у благодетима шуме; обавезе мултифункционалног коришћења шума; забрана отуђивања државне шуме, осим у случајевима када је то интерес шуме; утврђена права не-власника шуме да туристичко-рекреативно може без накнаде да користи шуму власника).

Укидање института „општег интереса“ на шуму и утврђивање интереса другим потребама друштва и делатностима, могуће је само под условима, на начин и по поступку утврђеном у овом закону, Закону о експропријацији и сету закона о заштити животне средине.

Када су предмет разматрања проблеми и значај шуме, исте у интересу шуме и не-власника шуме не би било могуће решавати без природно-правног института – „општег интереса“ или „интереса над свим другим интересима“. Без општег интереса не би било могуће помирити бројне међусобно испреплетене и повезане посебне интересе, интересе појединаца, правних субјеката и бројних других делатности и активности.

Изјава уставних одредаба да су природна добра и добра у општој употреби добра од општег интереса не значи да у институту „општег интереса“ уживају само та добра већ и нека добра и институције у другим делатностима (здравство, одбрана земље, социјална заштита, образовање, наука, и др.) у којима се општи интерес остварује укидањем општег интереса на природном добру – шуми, на начин, под условима и по поступку утврђеном у Закону о експропријацији.

Коришћење свих вредности шума. Вековно поистовећивање „коришћења дрвета из шуме“ са „коришћењем шуме“, као најсложеније и најбогатије природне заједнице, у суштини је угрожавало шуму, јер је интерес за све већим и квалитетнијим количинама дрвета надвладовао и потискивао потребе шума као јединог могућег произвођача дрвета. Новија историја шуме од првих уочавања других вредности шуме (плодови, паша, жирење, спречавање ерозије и поплава) па до данашњих дана врло мало бележи практично валоризовање вредносно немерљивих функција шума (депоновање угљеника).

Нацртом се стварају законске претпоставке за коришћење не само плодова и природних материјала (минералне сировине, дрво, хумус и др.) из шуме, већ, пре свега, значајних функција. Наиме, одредбама у поглављу Планирање, захтева се од власника шума, а нарочито носиоца „планирања“ као најважнијег посла у газдовању шумама да планирању простора шумске области дају највећи конкретан значај чија се реализација обезбеђује даљом разрадом плановима газдовања шумама газдинских јединица (мањих комплекса) и детаљним пројектом за сваки локалитет (туристичко-рекреативни, здравствени, ловни, угоститељски, научно-просветни, рурални, и др.).

Мултидисциплинарни приступ планирању простора шумске области би требао да обезбеди све предуслове за преусмеравање коришћења дрвета из шуме на коришћење бројних других готових производа и врло вредних функција шуме чиме би се помогло, између осталог, и заустављање процеса нестанка руралног, али хуманог и природног начина живљења човека и ублажило поистовећивање коришћења дрвета са коришћењем шуме.

Својина над шумама. Нацртом закона у односу на садашња решења задржана су два својинска облика – приватни (који укључује и задружни) и државни, с тим што приватни облик својине познаје као носиоце физичка, правна и грађанско-правна лица, а титулар

државног облика својине над шумом би требао да буде ресорни орган надлежан за шумарство или за привреду, или за финансије, или орган кога овласти Влада Републике Србије.

Понуђеним решењима се тежило да се сва питања и проблеми уреде истоветно за шуме оба својинска облика. Специфичност је присутна код малог броја питања за које није било могуће предложити истоветно решење. Таквим приступом је у исту раван стављена и једна и друга шума и када су у питању права и обавезе, односно интереси власника. Предложена решења су у максимално могућем степену уважавала интересе власника, нарочито у изради и усвајању планова газдовања шумама, као кључног елемента управљања, а право располагања шумом и производима шуме није угрожавано осим код државне шуме где је отуђивање шуме дозвољено у изузетним случајевима. Интерес власника шуме, односно остварена добит је умањена у проценту неопходном за израду, усвајање и делимичну реализацију планова газдовања шумама. Може се прихватити констатација да је својинско право ограничено забраном давања шуме у закуп.

Предложеним решењима којима се обезбеђују финансијска средства заштите, управљања и унапређивања шума, власници шума су суштински обештећени, јер су та средства у значајном обиму за њихове шуме обезбеђена на подлози „општег интереса“ од грађана и правних субјеката који нису власници шума.

Страни грађани могу наслеђивањем стећи право својине над шумом на основу принципа узајамности, што је загарантовано Уставом.

Бројни проблеми имовинско-правне природе (сувласничке шуме са идеалним деловима, неутврђене границе шума, несређена и непотпуна документација о правима својине, упис права у јавним књигама код надлежног органа, део шума у државној својини није ограничен, самовласно заузимање, непризнате деобе, и др.) код оба својинска облика захтева да се одредбама овог закона власници шума, у циљу несметаног коришћења својинских права на шуми, обавезу да у утврђеном року покретањем поступака и спорова, отклоне наведене и друге проблеме њихових шума чиме ће се битно олакшати примена основних опредељења овог закона и тиме помоћи власницима шума.

Управљање шумама. Успешност у сталном (задовољавајућем) остваривању принципа одрживог газдовања шумама је могуће ако се уређивању питања управљања шумама приступи у складу са успостављеним друштвеним, политичким и економским односима у земљи.

Прихватајући чињеницу да је основно средство управљања таквим обновљивим природним добром од општег интереса, стручно, савремено, коректно, правовремено, континуелно, реално и остварљиво планирање у овом нацрту закона понуђено је решење да континуитет и квалитет израде, усвајања и реализације планова газдовања шумама у државној и приватној својини обезбеђује Министарство – Управа за шуме, односно корисник шума у државној својини када је у питању квалитет, континуитет и реализација оперативних планова.

Досадашња решења да планове газдовања шумама у државној и приватној својини израђују и доносе јавна предузећа која газдују државним шумама, без личне одговорности, а да Министарство на иста даје сагласност су резултирала стручно лошим плановима, прекидним планирањем (израда новог плана касни по неколико година) у шумама у државној својини и недоношењем планова газдовања у приватним шумама.

Стручно лоши планови доношени у дисконтинуитету за државне шуме и непостојање планова за приватне шуме, као и недоследна примена, а често и непримењиви планови указали су на неопходност изналагања примеренијих решења за шуму, а самим тим и примеренијег управљања шумама.

Предложено решење се може сматрати бољим од садашњег због тога што би:

1. Израду, усвајање и доследно спровођење стратешких планова обезбеђивала само једна институција – Управа за шуме, за све шуме у Републици, а што би било и примерено делокругу рада таквог државног органа. Таквим решењим би се обезбедио квалитет и континуитет у доношењу, доследност у спровођењу планова газдовања шумама, избегле сталне несугласице, управни, па и судски спорови и омогућило јединствено праћење стања и активности у свим шумама, као и усаглашена примена стручних и научних сазнања, успоставила јединствена стручна контрола над извођењем радова у шумама и искористила предност предложеног информационог система Управе за шуме;
2. Израдом планова газдовања шумама према предложеним решењима у Закону би се могло бавити свако правно лице које испуњава услове прописане Законом, односно физичко лице које поседује лиценцу за вршење стручних и извођачких послова газдовања шумама стечену у складу са овим законом и посебним прописом (Закон о шумарској комори). Наиме, таква правна и физичка лица би стручне и извођачке послове прибављала на јавном огласу Управе за шуме на чијем посебном рачуну би била обезбеђена средства за финансирање послова планирања;
3. Предложено решење, уз помоћ посебног Закона о шумарској комори, на транспарентан начин омогућује укључивање свих шумарских институција (привредних, научних, просветних и др.) у процес управљања шумама и створило услове за обједињавање и окупљање струке у решавању најбитнијих проблема шума Србије и исте јавности и власницима шума представила на примерен начин.

Одржавање и повећавање шумског фонда. Имајући у виду незадовољавајуће стање постојећег шумског фонда, веома изражено одсуство мера одржавања и побољшања стања шума, као и последње две деценије скоро симболично повећање површине шума, скромне могућности шумског фонда да сам себе репродукује и, исто тако, скромне могућности Буџета Републике да озбиљније помаже увећању шумског фонда, решењима у овом закону се више инсистира на утврђивању обавеза и стварању финансијске, организационе и кадровске подршке мерама заштите и одржавања постојећег шумског фонда.

На оправданост оваквог опредељења указује:

1. Неколико стотина хиљада хектара изданаких шума, старости око 70 година, недовољно негованих, са врло скромном залихом дрвета по хектару и употребљивом углавном као огревно дрво. Неопходна је убрзана припрема састојина за почетак процеса обнављања и увећање дебљинског прираста што захтева учестале селективне прореди, па самим тим и изналажење решења за дораду и прераду посеченог дрвета;
2. Преко 100,000 ха култура четинара старости од 10-50 година такође захтева неодложно спровођење мера неге како би се помогао развој култура и спречио развој штетних инсеката и болести. Проблем је садржан у мање вредним сортиментима и „отпаду“ који немају озбиљно тржиште и чија вредност на тржишту не може да покрије трошкове предузетих мера;
3. Снимање шума у својини грађана и израда планских докумената јесте проблем који захтева хитно решавање, између осталог и због обезбеђења предуслова за примену решења из овог закона;
4. Угроженост храста китњака у високим, чистим и мешовитим састојинама природном сукцесијом врста захтева неодложна улагања у заустављање негативне сукцесије чије су последице трајно истискивање храста као највредније домаће врсте са његових природних станишта;
5. Неравномерна и недовољна отвореност шума шумским путевима код којих се може бити задовољно са техничким елементима пута, али не и подлогом, као и врло лоше одржавање путева, сасвим сигурно указује да се остваривање принципа одрживог газдовања у укупном шумском фонду и активирање његових, до сада, некоришћених вредности не може очекивати у знатном делу шумског фонда, те се на одговарајући

начин одредбама овог закона захтева преиспитивање отворености и предлагање решења у плановима развоја шумских области;

6. Ограничавању и утврђивању неутврђених граница шума у државној својини, као и сређивању имовинских проблема у сувласничким шумама, обзиром на значај тог питања, захтева се да власници шума у најкраћем могућем року приступе решавању тог проблема у својим шумама како би се уклониле сметње у остваривању својинских права на шуми. Обзиром на обимност послова предлаже се финансијска подршка средствима Фонда за шуме.

Повећање површине под шумама, као једне од битних стратешких опредељења, условљена је скромним финансијским могућностима како постојећег шумског фонда тако и Фонда за шуме, буџета Републике и опредељењима у пољопривредним основама заштите, уређења и коришћење пољопривредног земљишта којима се између осталог утврђује намена земљишта,. Наиме не обрасло шумско земљиште у државној својини погодно за подизање шума у односу на пројектовано повећање шумовитости (41%) има веома мало, те коректна решења у предлогу закона о пољопривредном земљишту обезбеђују подизање степена шумовитости до жељеног степена.

Предлогом наведеног предлога закона дозвољава се промена намене пољопривредног земљишта (4. до 8. класа) у сврху подизања шума без накнаде под условом да је та промена планирана пољопривредном основом.

Свакако да би посебно интересовање шумарства требало бити усмерено на повећање степена шумовитости војвођанске области са разлога: веома ниског процента шумовитости; неколико стотина хектара слатинастог земљишта (различитог степена заслаћености- део је немогуће пошумити) и преко потребног повећанаје производње дрвета меких лишћара.

Имајући у виду досадашње искуство, радикална и обимна промена узгојног облика изданачних шума не би требало имати, као мера унапређивања, значајније учешће у укупним инфраструктурним радовима. Мелиорација реконструкцијом је веома скуп посао са неизвесним успехом, дугог и стрпљивог рада уз поштовање услова станишта (не црни бор у станишту китњака на 200 мнв.) указује на конверзију (мерама неге) као далеко боље решење јер се не прекида процес производње а улагања су минимална и успех извеснији.

Послови од јавног интереса. Уважавајући незамењиве функције шума, уставно опредељење да су шуме и шумско земљиште добра од општег интереса и да као таква уживају посебну заштиту одређену законом, утврђује право и обавезу законодавца да пропише мере које ће тај интерес стално обезбеђивати и штитити. Мере за очување и јачање опште-корисних функција шума и заштиту шума, као значајног и утицајног дела животне средине, уважене су у овом Нацрту закона у обиму који је у сразмери општег интереса и посебног интереса власника шума.

Општи и посебан интерес, наизглед супротстављени, у ствари имају „заједнички интерес“ – очувати и ојачати економску-привредну шуму, јер је само таква шума у пуној сразмери са опште-корисним функцијама шума (производња кисеоника, заштита земљишта од ерозије, регулатор климе и режима вода, туризам, спорт, рекреација, одбрана земље, и др.).

„Заједнички интерес“ неминовно истиче потребу утврђивања посебног (јавног) интереса пословима заштите, планирања, одржавања и унапређивања шума, јер њихово (не)извршавање ни по обиму, времену и квалитету, не може бити условљено ничим другим осим дејством више силе. Њихово неизвршавање значило би за човека „сечу гране на којој седи“.

Да се не би тако нешто дешавало, овај Нацрт закона има у виду специфичност шуме – „шума је средство за рад и, истовремено, материјал за рад, односно средство биолошке репродукције и, истовремено, предмет рада“ да добрим делом шума сама обезбеди финансијску подршку за извршавање наведених послова од јавног интереса кроз предложени Фонд за шуме. Наведени послови од јавног интереса имају своје утемељење у бројним непосредним и посредним корисницима опште-корисних функција шума – физичка и правна лица у шумарству, дрвној (хемиској и механичкој) индустрији, промету роба, електропривреди, водопривреди, пољопривреди, ловству, саобраћају, туризму, и др.

Значај и улога шуме у заштити и одржавању за човека здраве животне средине

Најсложенија и богата, трајна, самообновљива биљна заједница способна да ублажи (амортизује) неразумне активности човека штетне за њу и њега самог може се сматрати синонимом (за човека) здраве животне средине.

Богатства акумулирана у шуми су била, а и сада су довољна за човеков опстанак и његов развој до нивоа који му је природа звана шума понудила.

Може се устврдити да квалитетну животну средину одржавају својим међусобно условљеним деловањем шума и вода и да се учешће човека може свести на посматрање, уживање и не мешање или веома пажљиво одмерено и корисно учешће у том кругу.

На његов излет из шуме (природе) и његове покушаје за стварање бољих услова опстанка, развоја, (код сваког погрешног- штетног покушаја) реаговање природе а посебно шуме је било брзо, опомињуће и упозоравајуће. Захваљујући брзој, видљивој и прецизној реакцији природе за погрешно поступање, уплитање у законитости природе, преиспитивање поступака и уважавање опомена природе све је присутније, конкретније и практичније. Свакако да је шума због своје незамењиве улоге у одржавању услова живота човека, и бројних животињских па и делом биљних врста (знатан број биљака може да опстане у биљној заједници као што је шума) у центру интересовања светске политике, науке, културних и научних институција, угледних појединаца и покрета. Међутим још увек уважавање функција шуме нема ни близу потребну практичну потврду јер се принципима међународних докумената (конвенције, директиве и сл.) у српској пракси (и поред врло савремених и ригорозних прописа) супротставља (у знатном проценту) игнорисању значаја шуме (архаичним) одговором „шума сама настаје и расте треба је само што више и чешће сећи“. Крчење шума за све и свашта не сматра се грехом и реговање органа заштите и све већег броја грађана изазива код „пустошника шума“ и појединаца и институција чуђење.

Нацрт закона је уважио наведене и друге бројне позитивне утицаје шуме на животну средину утврђивањем: општег интереса основног начела „одрживо газдовање шумама“, одрживог развоја шумама, прописивање обавезе свим правним субјектима и грађанима да својим доприносима подпомогну шуму у остваривању њене не замењиве улоге.

Фонд за шуме

Уставно-правни основ садржан у члану 97. став 1., тачка 9. Устава да република уређује и обезбеђује одрживи развој, као и систем заштите и унапређења животне средине, заштиту и унапређивање биљног и животињског света, дозвољава и обавезује, ако то потребе захтевају, стварање материјалне-финансијске претпоставке за заштиту и унапређивање шума. Имајући у виду стање шумског фонда и бројне присутне проблеме као и утврђену политику управљања шумама у “Стратегији” шумарства, оснивање Фонда за шуме (не институционално) јесте неминовност.

И ако су носиоци титулара својине на шуми познати, ипак њене вишеструке општекорисне функције истичу да постоје многи правни субјекти и грађани који су заинтересовани за шуму, али само у циљу њеног сталног постојања и унапређивања.

Наизглед неусаглашеност власничких и општих интереса уз све друге проблеме шума, без финансијске подршке није могуће превазилазити. Присутством средстава подршке, одржавању и унапређивању шума у тразним облицима од завршетка Другог Светског рата (ФУШ, Подстицајна средства Буџета, СИЗ, Друштвени фонд, Државни фонд) па до данас показују на потребу установљења трајног, аутономног извора средстава за помоћ шуми.

Помоћ шуми од „невласника“, сама довољно објашњава носиоце титулара својине и стварног власника-човека, што значи да овим законом треба обезбедити учешће свих чланова заједнице у заштити и унапређењу шуме и самим тиме обезбедити усклађивање интереса. Да ли је предложени Фонд у овом тренутку прави облик зависи од схватања предложених решења у овој верзији закона.

Круг могућих учесника- обвезника обезбеђивања средстава за Фонд је у овој верзији дат широко, те се самим тим намеће обавеза да се свима на рационалан начин омогући учешће и увид у пласирање средстава фонда. Овим текстом закона се кључна улога усмеравања средстава фонда поверава програмима чији би коначан текст и избор утврђивао Савет за шуму.

Фонд своје постојање у ствари заснива, као и све друге активности у шуми на принципима одрживог газдовања шумама, вишеструке и за човека неопходним функцијама шуме и бројним интересима како власника тако и невластника.

Сагласно предњем основни извори средстава трајно морају бити производи шуме, што значи да шума сама наплаћује своје производе (дрво, плодови биљке, камен, тресет, ЦО₂, и друге бројне функције и вредности) од разних непосредних и посредних корисника.

Установљавање шумских области

Нацртом закона предвиђено је установљавање девет шумских области ради рационалнијег обављања послова одрживог газдовања шумама, равномерног одрживог развоја шумама и спровођења јединствене политике у газдовању свим шумама (државним и приватним; економским, заштитним, посебним).

Шумска област представља географску, еколошко просторну целину у којој је могуће успоставити рационално и рентабилно управљање, привређивање и активирање бројних функција и вредности шума. Уважавајући принципе солидарности, „део средстава створен у економско вредним шумама улаже се у унапређење мање вредних шума у оквиру области“ могуће је постепено ублажавати разлике неравномерног развоја шума.

Овако конципирана шумска област као и основне поставке овог нацрта пружају солидну основу за изнајжрње оптималног облика организованог обављања послова газдовања шумама у државној својини и истовремено пружања неопходне стручне и саветодавне помоћи у вршењу тих послова у приватним шумама.

Економски односи унутар шумске области треба да се заснивају на афирмацији економских интереса, узајамности, солидарности која произилази из јединствене политике управљања шумама.

У циљу примене јединствених мера управљања шумама и посебних мера заштите нацртом закона је успостављена обавеза израде и доношења Плана развоја шумске области за 20 година којим се ствара чврста обавеза за активирање свих вредности шума, а исто време обезбеђује се финансијска подршка из Фонда за шуму.

ПРАВИЛНИЦИ И ОСТАЛА ПОДЗАКОНСКА АКТА:

Члан	Назив	Пропис	Назив
	Накнада за крчење шума	Уредба	
	Мониторинг здравственог стања и биодиверзитета шума	Правилник	
	Савет националног шумарског програма	Правилник	
	Садржај планских докумената	Правилник	Правилник о уређивању шума
	Биланс шумског репродуктивног материјала	Правилник	
	Поступци вршења дознаке	Правилник	
	Сеча, израда и привлачење дрвних сортимената	Правилник	
	Промет шумских сортимената (државне шуме)	Правилник	
	Шумски ред	Правилник	
	Обавезно информисање о појави штеточина	Правилник	
	Накнада за штету учињену шуми	Ценовник	
	Права и дужности чувара шума	Правилник	
	Достављање података	Правилник	
	Корисник државних шума	Правилник	
	Оснивачки акт предузећа	Оснивачки акт	
	Организација газдовања приватним шумама	Правилник	
	Агенција за шуме	Оснивачки акт	
	Коришћење наменских средстава	Правилник	
	Вредност шума	Правилник	
	Лиценце за обављање послова у шумарству	Правилник, Оснивачки акт Коморе	